

Maistrov glas

Glasiło Zveze društev general Maister

številka 3/2017

Priveditve ob državnem prazniku Rudolfa Maistra

Prejemniki priznanj Rudolfa Maistra 2017

Občina Velenje

Dr. Franjo Rosina

Davorin Polič

Združitev prekmurskih Slovencev

Iz dela društev in zveze

zvezadgm.javno.si

maistrovglas.javno.si

www.facebook.com/zvezadgm

Kazalo

Uvodnik: Vedno več nas je domoljubov	3
Velenje, moje mesto	4
Nagovor župana občine Velenje	7
Spominska priznanja generala Rudolfa Maistra v letu 2017	8
Združitev prekmurskih Slovencev	10
Dr. Franjo Rosina, pravi rodoljub	16
Malgaj, 6. maj 2017 (sobota), na Koroškem.....	18
Davorin Polič – lenarški narodnjak in pozabljeni Maistrov podpornik ...	19
Ali slovenska vojska potrebuje splošno vojaško obveznost	20
O primeru dobre prakse	22
Dr. Avgust Majerič (1934–2017)	23
Novodobna »béseda« v knjižnici Grosuplje	24
Člani kamniškega Društva general Maister na Koroškem	25
Delovno srečanje KODVOŠa z ministrico Andrejo Katič	27
Prepevanja himne v Parlamentu	27
Slovenski šport, košarka in domoljubje	28
Mineva 30 let od postavitve osrednjega Maistrovega spomenika v Mariboru	28
Izročen tripartitni Dogovor o podeljevanju spominskih priznanj generala Maistra	29
Slovesnosti ob Dnevu spomina na mrtve na Ljubljanskih Žalah	30

MAISTROV GLAS je revija, ki jo izdaja Zveza društev general Maister, Trubarjeva 3, 1000 Ljubljana, uredniški odbor: Matjaž Brojan, Mitja Meršol, Franci Svetelj, Janko Šertel in Dušan Vodeb. E-pošta: zvezadgm@siol.net

dan Rudolfa Maistra
OSREDNJA PROSLAVA OB DRŽAVNEM PRAZNIKU

Spoštovani, vljudno vabljeni na osrednjo slovesnost ob državnem prazniku **dnevu Rudolfa Maistra**, ki bo

v sredo, 22. novembra 2017
ob 16. uri v dvorani Doma kulture Velenje.

Slavnostna govornica bo **Andreja Katič**, ministrica za obrambo Republike Slovenije.

Drago Martinšek,
predsednik Saleškega društva "general Maister" Velenje

mag. Milan Lovrenčič,
predsednik Zveze društev general Maister

Bojan Kontič,
župan Mestne občine Velenje

Zaradi snemanja Televizije Slovenije vas prosimo, da sedeže zasedete najmanj 15 minut pred prireditvijo.

SALESKO DRUŠTVO "GENERAL MAISTER" VELENJE
ZVEZA DRUŠTEV GENERAL MAISTER
MEŠNA OBČINA VELENJE
REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA OBRAMBO
REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA KULTURO

zvezadgm.javno.si

Vedno več nas je domoljubov

mag. Milan Lovrenčič, predsednik Zveze društev general Maister

Saj ne da naši novi partnerji doslej ne bi bili domoljubi, gre za to, da bomo ob skupnem delovanju bolj prepoznavni, bolj dejavni in bolj uspešni.

Med naše partnerje vsekakor prištevam Mestno občino Maribor, ki je sopodpisnica dogovora z nami in občino Kamnik o skupni podelitvi Maistrovih priznanj. Težko si predstavljamo, da je prav Mestna občina Maribor (takratni župan Boris Sovič) predlagala, podeljevanje priznanj najzaslužnejšim članom ter državljanom Republike Slovenije, potem pa po več letih podeljevanja s to prakso prenehala. Ne bom pojasnjeval razlogov za to, vsekakor pa sem zelo zadovoljen, da je znova vzpostavljeno sodelovanje in bomo že letos Maistrova priznanja podeljevali skupaj – torej naša Zveza društev general Maister, Občina Kamnik in Mestna občina Maribor. Tako bodo priznanja dobila še večjo veljavo in bodo še večji izraz hvaležnosti za domoljubno delovanje.

Na skupščini leta 2018 bomo med svoje člane sprejeli Turistično društvo Rudolf Maister-Vojanov Zavrh, ki Maistrove privrženca že dolgo na svoj način seznanja z dogodki iz Maistrovega življenja; general je rad počitnikoval na Zavrhu, se družil domačini in pisal pesmi. Završani so prav domiselno povezali zgodbe in doživljaje ob srečanjih z njim. Nastala je zgodba o Katrci, o završkih fantih in druge, kar je v knjižni obliki z naslovom Za cvetjem pa Katrci prikazal Tone Partljič, mi pa smo skupaj s Slovensko vojsko zgodbe tudi izdali. Ko bo prenovljena hiša, v kateri je Maister s svojo družino počitnikoval, bo občina Lenart, ki je hišo kupila, sodelovala pri postavitvi manjšega muzeja, kar bo dodatna spodbuda, da bo Zavrh obiskalo še več turistov – Maistrovih proučevalcev in oboževalcev.

Z zadovoljstvom pišem o naših novih partnerjih, hkrati pa društva vabim k večjemu spodbujanju delovanja. Mnogi smo v društva vključeni od njihove ustanovitve, torej pet, deset, petnajst let. V tem času smo si naložili ustrezno število let, zaradi bolezni ali smrti pa smo se poslovili tudi od mnogih članov. Ustanavljali smo nova društva, nismo pa v svoje vrste privabili novih članov. Prav z novimi člani moramo osvežiti vodstva društev in s tem njihovo delovanje.

Ko razmišljam o praznovanju letošnjega dneva generala Maistra v Velenju – vse priprave potekajo vzorno – razmišljam tudi o kraju, kjer naj bi potekala skupščina; lahko bi bila na Zavrhu ali v Domžalah. Najprimerneje pa bi bilo, da bi se društva sama prijavila in izrazila pripravljenost za organizacijo skupščine. Proslavo državnega praznika generala Maistra bo leta 2018 organiziral odbor za proslave na ministrstvu za kulturo in bo potekala v Mariboru.

Na svoji delovni mizi imam štiri knjige, ki smo jih izdali v manj kot letu dni. Društvo Franja Malgaja je skupaj z Zvezo izdalo biografijo Franja Malgaja avtorja ddr. Igorja Grdine. Novoustanovljeno Društvo general Maister Velenje je pripravilo biografijo o dr. Karlu Verstovšku. ZDGM je povabila Matjaža Brojana, ki je napisal biografijo dr. Franja Rosine, mlada avtorica Urška Fras iz Svetega Jurija ob Ščavnici pa je zbrala podatke in z našo pomočjo izdala biografijo Edvarda Vaupotiča. Vsakdo, ki pozna razmere pri izdajanju knjig, bi rekel, da je to nemogoče, toda nam je uspelo. Prihodnje leto nas čaka ponatis Maistrove biografije, ki pa bo velik zalogaj, zato vas vabim, združimo moči in delo opravimo v letu 2018, ki je leto generala Rudolfa Maistra.

V Kamniku bomo v skladu s podpisano pogodbo vsi trije podpisniki

23. novembra letos podelili Maistrova priznanja. Tokrat se bomo oddolžili nekdanjemu županu Kamnika Tonetu Smolnikarju, ki je veliko prispeval k ohranitvi Maistrove rojstne hiše. Zahvalili se bomo tudi Emilu Šternu za prizadevno in domiselno vodenje Društva general Maister Zasavje. Zahvalo pa bomo izrekli tudi uredništvu Tretjega programa radija RTV Slovenija, ki je programsko domoljubno aktivno, poleg tega pa je pripravilo natečaj za uglasbitev Maistrovih pesmi. V svoj program je uvedlo tudi predvajanje slovenske državne himne ob polnoči; morda je to spodbuda, da jo bodo posnemale tudi druge radijske in televizijske redakcije.

Z vsem, kar smo v tem letu storili, bomo z zadovoljstvom proslavili dan generala Maistra v prepričanju, da bomo drugo leto še boljši in bolj zadovoljni z našim delom in bivanjem v najlepši domovini Sloveniji.

Velenje, moje mesto

Velenje je živahno mesto z mladostno energijo. Moderna arhitektura, bogata kulturna dediščina, številne prireditve in možnosti za preživljanje prostega časa privabljajo vse več obiskovalcev. Mesto je zraslo na črnem zlatu in prav izkopavanje premoga je povzročilo nastanek treh jezer, ki danes vabijo na izjemna doživetja. Narava v Velenju očara na vsakem koraku – velike zelenice, mogočna drevesa in lepo urejene cvetlične gredice. Je mesto z vizijo in dobitnik bronastega znaka Slovenia Green Destination. Letos Velenje praznuje tudi 30 let od začetka zelo uspešne ekološke sanacije.

Najmlajše slovensko mesto je del Šaleške doline, ki so ji nekoč rekli tudi dolina gradov. V Velenjskem gradu na griču nad mestom domuje Muzej Velenje, kjer si lahko ogledate več kot deset stalnih in občasnih razstav. Šaleški grad je zaradi trikotne oblike edinstven v slovenskem prostoru; skupaj z gradovoma Ekenštajn in Turn je povezan v Pozojevo grajsko pot.

Posebno doživetje je spust v skrivnostni podzemni svet Muzeja premogovništva Slovenije. Različna prizorišča iz življenja in dela rudarjev, ki jih upodablja dvajset izjemnih scen s pomočjo avdio-

vizualne opreme 150 metrov pod površjem, navduši še tako zahtevnega obiskovalca.

Mestna občina Velenje skuša zagotavljati čim boljše pogoje za življenje, delo in rekreacijo s številnimi projekti. Mestni potniški promet Lokalc poleg brezplačne vožnje pomembno prispeva tudi k zmanjševanju emisij v zraku. Omogočamo brezplačno izposojlo mestnih koles, poleti pa brezplačno kopanje v Velenjskem jezeru. Velenjska plaža že nekaj let navdušuje obiskovalce Velenjskega jezera iz vse Slovenije in tudi iz tujine. Letošnje poletje smo zabeležili več kot 100

tisoč obiskovalcev. Plaža omogoča številne možnosti za preživljanje prostega časa – od kopanja, jadranja, supanja, surfanja, vožnje s pletno do poležavanja in uživanja v pestri gostinski ponudbi. V bližini so igrišča za golf, odbojko na mivki, tenis, nogomet in košarko, možno je jezdenje po bližnji okolici ali najem piknik prostora. Brezplačno je na voljo vodni park s trampolinom, odbojnimi blazinami, ravnotežnimi ovirami in plezalno steno. Najmlajšim je na voljo otroško igrišče. Uživate lahko v jogi na supih ali se z njimi v družbi lokalnega turističnega vodnika od-

pravite odkrivat zgodbe »izgubljenih vasi«.

Med novembrom in marcem v Sončnem parku na kotalkališču obratuje pokrito mestno drsališče, kjer je možno brezplačno drsati.

Velenje je znano po prostovoljstvu in po tem, da si med seboj radi pomagamo. Smo mlado in odprto mesto, prijazno do različnih skupin prebivalcev, ki tu živijo in ustvarjajo. Izvajamo tudi številne programe in projekte za najbolj ranljive skupine, s katerimi lajšamo njihovo stisko (javna kuhinja, zavetišče za brezdomce, projekt Viški hrane, Odbor za pomoč občankam

in občanom, SOS-gumb). Ponosni smo, da smo otrokom, mladim, starosti in invalidom prijazno mesto, najbolj varno mesto, najlepše urejeno in najbolj gostoljubno večje mesto. V Velenju si prizadevamo prepoznati potrebe vseh občank in občanov: otrok, mladih, starejših, invalidov, socialno šibkejših ... Tudi v prihodnje nameravamo veliko pozornosti namenjati aktivnostim, ki izobražujejo in ozaveščajo ter spodbujajo občanke in občane k odgovornemu ravnanju.

Vsako leto namenimo znatna finančna sredstva spodbujanju podjetništva s ciljem ustvarjanja novih

delovnih mest. Prioritete gospodarskega razvoja mestne občine Velenje v naslednjih letih so mala in srednja podjetja, start up podjetja in Poslovna cona Stara vas.

Pravzaprav Mestno občino Velenje številni navajajo kot primer dobre prakse, kako uspešno pripraviti projekt in ga uspešno izvesti. V Mestni občini Velenje smo v letih med 2004 in 2016 uspeli pridobiti kar 42 milijonov evrov evropskega in državnega sofinanciranja; od tega v zadnjih petih letih več kot polovico oz. 23,5 milijona. Mestna občina Velenje bo v 15-letnem obdobju (2004–2019) skupno pri-

dobila najmanj 51 milijonov evrov evropskega in državnega sofinanciranja, od tega več kot 32,6 milijona v zadnjem obdobju oz. od leta 2011 naprej.

V Velenju smo ponosni na svojo zgodovino in z optimizmom zremo v prihodnost.

Vabimo vas, da nas obiščete in tudi sami doživite utrip našega mesta.

Počitnice v našem mestu bodo zagotovo zabavne in zanimive, osvežitev v Velenjskem jezeru pa bo pričarala odlično počutje in nasmeh na obraz vsakega obiskovalca.

Sklep o podelitvi Spominskih priznanj generala Rudolfa Maistra v letu 2017

Dne 3. 10. 2017 se je sestal Odbor za podeljevanje spominskih priznanj generala Rudolfa Maistra in soglasno sprejel sklep, da v letu 2017 priznanja prejmejo:

- **Anton Tone Smolnikar** za pomemben prispevek k prepoznavanju, spodbujanju in sporočilnosti generala Rudolfa Maistra;
- **Emil Štern** za uspešno in prizadevno delo v Društvu generala Maistra za Zasavje ter delu z učenci in mentorji na področju krepitve domoljubja, narodne zavesti in sporočilnosti generala Rudolfa Maistra;

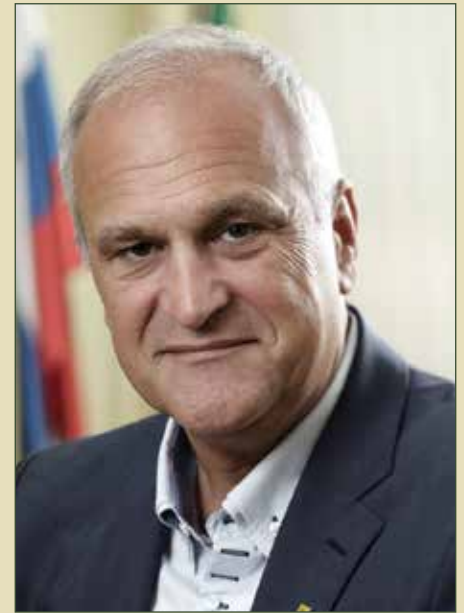

Nagovor župana občine Velenje

Velenje je prepoznano kot moderno in mlado mesto. Sodobno mesto je zraslo na premogu. Hitro je raslo in postajalo vse pomembnejše gospodarsko in družbeno središče, ki je privabilo ljudi od blizu in daleč. Številni so ostali za vedno. Tako je mesto z okolico razvilo posebno identiteto, saj slovi po solidarnosti, raznolikosti in strpnosti. Veliko idej in energije so generacije pred nami vgradile v naše mesto, mi pa se po najboljših močeh trudimo, da Velenje ostaja lepo, prijazno in urejeno ter mesto priložnosti še naprej, da še vedno rase in se razvija. Velenje kljub svoji urbani mladosti nikoli ni pozabilo na pomen preteklosti, na svoje korenine. Mnogo je pri nas kulturnih spomenikov, ki zgovorno pripovedujejo o preteklosti ter pričajo o tistih, ki so tu živeli, delali in ustvarjali pred nami. Na Velenje sem ponosen tudi zato, ker znamo svojo dediščino zgledno ohranjati in skrbeti zanjo, predvsem pa zato, ker znamo stavbam vdahnuti tudi življenje in vsebino.

V novembru bomo obujali in počastili tudi spomin na enega najpomembnejših sinov slovenskega naroda, na generala Rudolfa Maistra. Vesel sem, da se Slovenke in Slovenci vse bolj zavedamo njegove ključne vloge v naši narodni zgodovini, o čemer seveda priča tudi razglasitev dneva razorožitve nemške vojaške oblasti v Mariboru za državni praznik. Generala Maistra in njegove zasluge cenimo tudi

v Velenju, v Šaleški dolini. Približno pred letom dni smo ustanovili Šaleško društvo »general Maister« Velenje in že ob ustanovitvi se je vanj včlanilo lepo število na različnih področjih aktivnih občanek in občanov, domoljubov, ki spoštujejo Maistrovo delo in njegove zgodovinske zasluge za Slovenijo. Vrednote, za katere so se zavzemali general Maister ter njegovi soborci in somišljeniki, je potrebno gojiti in krepiti, zato pozdravljam dejavnost društva, ki je v slabem letu delovanja pokazalo velik zagon. Postavitve spomenika velenjskemu rojaku in zaslužnemu politiku dr. Karlu Verstovšku pred Vilo Bianca in izdaja knjige o njem sta zagotovo dejanji, ki sta odstrli dodaten pogled na Maistrove sodelavce, na ljudi, ki so mu stali ob strani in ga podpirali. Dr. Karel Verstovšek si nedvomno zasluži primerno mesto v slovenski zgodovini, saj je bil med drugim on tisti, ki je Rudolfu Maistru podelil generalski čin, kasneje pa tudi politični oče slovenske univerze. Pomen Maistra in njegovih soborcev – mnogo jih je bilo tudi iz naših krajev – je izjemen. Brez njega in njegovih smelih dejanj ne bi bilo priključitve večjega dela slovenskega narodnostnega in govornega območja Štajerske in Koroške k današnji slovenski državi! Zato mi je v čast, da bo lahko Velenje kot gostitelj letošnje osrednje proslave ob državnem prazniku, dnevu Rudolfa Maistra, z domoljubnim kulturnim programom prispevalo še

en delež h krepitvi slovenske narodne samozavesti. V času, ko je ves svet postavljen pred velike preizkušnje, jo vsekakor močno potrebujemo.

Verjamem, da bo Velenje tudi tokrat upravičilo sloves dobrega gostitelja in organizatorja. Pristrčno povabljeni, da nas obiščete in praznujete z nami! Vabljeni pa seveda tudi ob kakšni drugi priložnosti. Veliko imamo pokazati. Dobrodošli na spomladanskem sprehodu po mestu moderne arhitekture, dobrodošli poleti na plaži ob Velenjskem jezeru. Dobrodošli jeseni, ko se v Velenju družimo s Piko Nogavičko in dobrodošli pozimi, ko je Velenje še posebej čarobno. Dobrodošli v mestu, kjer se pozdravljamo:

Srečno!

Bojan Kontič
župan Mestne občine Velenje

- **3. program Radia Slovenije** za prispevek k razvijanju vrednot slovenske osamosvojitve ter krepitvi narodne samobitnosti in državljske zavesti.

Podrobnejše obrazložitve bodo prebrane ob podelitvi na proslavi državnega praznika dneva generala Rudolfa Maistra 23. novembra 2017 v Kamniku.

Čestitke dobitnikom priznanj!

Spominska priznanja generala Rudolfa Maistra v letu 2017

Predlog za podelitev spominskega priznanja generala Rudolfa Maistra v letu 2017 g. Antonu Tonetu Smolnikarju

Obrazložitev:

Anton Tone Smolnikar je že kot novinar, predvsem na nacionalni televiziji, prispeval k prepoznavnosti Kamnika kot rojstnega mesta generala Rudolfa Maistra.

Tudi kot dolgoletni župan si je prizadeval za prepoznavnost mesta in generala Maistra, zaslužen je, da je občinski svet sprejel sklep, da se 29. marec, rojstni dan generala Rudolfa Maistra, obeležuje kot občinski praznik. Leta 1996 so ga Kamničani tudi prvič slavnostno obeležili. Na njegovo pobudo

so ob tej priložnosti slovesnost prvič pripravili skupaj s Slovensko vojsko pri Maistrovem spomeniku, ki je še danes pomembna obeležitev njegovega spomina. Na pobudo župana so nekaj let pozneje po generalu Maistru poimenovali tudi novozgrajeni most čez Kamniško Bistrico.

Neprestano si je prizadeval, da se je hiša, v kateri se je rodil general Rudolf Maister, ohranila. Kljub mnogim prošnjam in pogovorom z vodstvom katoliške cerkve v tem času župnišče hiše ni hotelo prodati. Vlaganje javnih sredstev v zasebno lastnino izrecno ni dovoljeno, zato je Anton Tone Smolnikar iskal rešitve, da bi hišo obvarovali pred nadaljnjim propadanjem.

Najprej so s sodelovanjem lastnika, župnišča, sanirali temelje in streho, v letu 2004 pa s pomočjo občinskih in sponzorskih sredstev tudi fasado in stavbno pohištvo.

To je bila dobra podlaga za dogovor, obnovo in odprtje spominske sobe v Maistrovi hiši, ki jo je v letu 2013 realiziral župan Marjan Šarec.

Skupaj z županom Maribora Borisom Sovičem sta podpisala dogovor

o skupnem podeljevanju spominskih Maistrovih priznanj.

Leta 2007 je občina Maribor odstopila od dogovora, Anton Tone Smolnikar pa je v letu 2008 prislunil pobudi Zveze društev general Maister in podpisal dogovor, ki je omogočil, da na državni praznik, ob dnevu generala Maistra, v njegovem rodnem mestu na slovesnosti podelimo priznanja.

Menimo, da je s temi dejanji Anton Tone Smolnikar kot dolgoletni župan in vnuk Maistrovega borca pomembno prispeval k prepoznavanju, spodbujanju in sporočilnosti, ki jo je negoval general Rudolf Maister.

*Ivan Sekavčnik
predsednik Društva general Maister
Kamnik*

Anton Tone Smolnikar prejme spominsko priznanje generala Rudolfa Maistra za pomemben prispevek k prepoznavanju, spodbujanju in sporočilnosti generala Rudolfa Maistra.

Predlog za podelitev spominskega priznanja generala Rudolfa Maistra v letu 2017 g. Emilu Šternu, predsedniku Društva general Maister za Zasavje

Obrazložitev:

Zasavsko društvo general Maister je bilo ustanovljeno konec leta 2007 in

bilo sredi leta 2008 sprejeto v ZDGM Ljubljana. V tem času so se ukvarjali z organizacijsko-statusnimi vprašanji, društvo pa ni kadrovske in programsko napredovalo.

V začetku leta 2009 je bil za predsednika društva izvoljen g. Emil Štern. Zasavčani ga poznamo in cenimo kot človeka, ki ima vodstvene sposobnosti, znanje in bogate življenjske izkušnje. Z njegovim predsedovanjem se je takoj okrepilo delo upravnega odbora in povečalo članstvo v društvu. Njegov cilj in aktivnosti so se jasno izražali v nestrankarski vsebinski zasnovi društva. Temeljna naloga je postala ohranjanje in širitev sporočilnosti vseh bojev za našo osvoboditev in osamosvojitve ter razvijanje domoljubja, še zlasti med mladimi. Poseben poudarek je bil na

negovanju spomina na generala Maistra in borce za severno mejo.

Iz njegove in skupne vsebinske opredelitve nastajajo posamezni projekti, ki jih upravni odbor uspešno izvaja.

V šolskem letu 2011/ 12 je bil pripravljen projekt, poimenovan »Uvajanje domoljubne vzgoje v osnovnih šolah v Zasavju«. V njem so opredeljene različne oblike neposrednega dela učiteljev z učenci, predavanja za učitelje, mentorje in konkretizirane obveznosti društva. Projekt, ki je povezan z odnosom do domovine, kulture in zgodovine, je našel plodna tla skoraj v vseh zasavskih osnovnih šolah. Kaže se kot rezultat neposrednega dela z učenci in z razširitvijo obstoječih vsebin pri predmetih zgo-

dovina, državljanska vzgoja in etika, slovenščina in likovna vzgoja, njihova udeležba v razpisanih literarno-likovnih natečajih, pohodih in izletih.

Tudi v vseh treh zasavskih srednjih šolah se je izkazala pripravljenost za uvajanje nekajurnega modula »Domovinska vzgoja«. Cilj tega je predvsem krepiti patriotizem med dijaki, jim omogočiti razumevanje sveta, krepiti državljansko zavest. Rezultat našega skupnega prizadevanja je, da se je število ur modula prostega kurikula s to vsebino povečalo.

Za bolj aktivno povezavo z učitelji smo se odločili ustanoviti aktiv učiteljev zgodovine, družboslovja in etike. Aktiv naj bi bil partner društvu v prizadevanjih za krepitev domoljubja v osnovnih in srednjih šolah, hkrati pa popolnoma avtonomen, da lahko obravnava teme, ki niso povezane le z domovinsko vzgojo. Sodelovanje društva z aktivom naj bi bilo prisotno pri skupnem oblikovanju literarnih in likovnih natečajev, pri oblikovanju spletnih nalog, pri organizaciji razstav, načrtov in izvedbi izletov za učence in dijake. Moramo pa pripomniti, da smo pri doseganju tega cilja še precej na začetku.

Poseben poudarek daje društvo vsakoletnim nagradnim natečajem z do-

moljubno vsebino za osnovne šole. Doslej je bilo uspešno izvedenih že šest natečajev. V njih učenci razvijajo vrednote, povezane z odnosom do domovine, kulture, do svojega kraja in jezika ter razmišljajo o zgodovinski vlogi generala Maistra. Odziv na razpisane natečaje je zelo dober tako pri učencih kot tudi pri njihovih mentorjih. Vanje so vključeni učenci od 4. do 9. razreda.

Prebivalci Zasavja so se dobro odzvali na Maistrov poziv in se vključili v njegove enote. Žal je podatkov, kdo so bili ti borci, zelo malo. Na pobudo predsednika smo se odločili za raziskovalni projekt »Maistrovi borci iz zasavskih občin«. V njem sodelujejo zgodovinski krožki v šolah in člani društva. Zbranih je že precej podatkov, ki so jih učenci objavili v šolskih brošurah, društvo pa je zanje pripravilo priložnostne razstave v posameznih občinah.

Predsednik Emil Štern si veskozi prizadeva, da društvo dobro sodeluje tudi z drugimi društvi Rudolfa Maistra v Sloveniji. Aktivno se povezuje tudi z drugimi veteranskimi organizacijami, društvi in združenji Zasavja, s katerimi ima podpisano Listino o sodelovanju. Aktivno so-

deluje tudi pri delu vodstva Zveze društev generala Maistra Ljubljana. Člane UO redno seznanja s svojimi aktivnostmi ali od njih pričakuje mnenja ob obravnavi posameznih predlogov. Že deveto leto je predsednik Društva generala Maistra za Zasavje. S svojim delom dokazuje, kako je treba sporočilnost Rudolfa Maistra in njegovih borcev negovati in prenašati na mlado generacijo, v zasavskem prostoru pa vplivati na utrjevanje domoljubja in narodne zavesti skupaj z drugimi veteranskimi in domoljubnimi organizacijami, društvi in združenji.

Upravni odbor Društva generala Maistra za Zasavje

Emil Štern prejme spominsko priznanje generala Rudolfa Maistra za uspešno in prizadevno delo v Društvu generala Maistra za Zasavje ter delu z učenci in mentorji na področju krepitve domoljubja, narodne zavesti in sporočilnosti generala Rudolfa Maistra.

Predlog za podelitev spominskega priznanja generala Rudolfa Maistra v letu 2017 tretjemu programu Radia Slovenije

Obrazložitev:

Zavedamo se, da so mediji pomemben dejavnik pri razvijanju, utrjevanju in spodbujanju domoljubja. Prav zato s ponosom ugotavljamo, da Tretji program Radia Slovenije že skoraj leto dni pripravlja in predvaja

tedenski oddaji »Domovina v srcu« in »Mejniki identitete«, posvečeni vrednotam slovenske osamosvojitve in krepitvi narodne in državljanske zavesti.

Prav tako se je vodstvo programa na pobudo, podano v Programskem svetu RTV Slovenija, odločilo, da ob koncu sporeda predvaja slovensko himno tako, kot je za nacionalni radijski, kulturni in umetniški program tudi primerno.

V letošnjem letu je program Ars skupaj z Zvezo društev general Maister organiziral poziv za zborovsko uglasbitev pesmi Rudolfa Maistra. Odzvali so se številni ugledni slovenski skladatelji in ustvarili dela, ki jih bomo predstavili tudi širši slovenski javnosti.

Tretji program Radia Slovenije je tako pomembno prispeval k razvija-

nju vrednot slovenskega osamosvajanja, krepitvi narodne samobitnosti, državljanske zavesti in sporočilnosti generala Rudolfa Maistra.

Zaradi vsega navedenega predlagamo, da spominsko priznanje generala Rudolfa Maistra v letu 2017 prejme Tretji program Radia Slovenije.

Dušan Vodeb, predsednik Društva general Maister Ljubljana

Odbor podeljuje priznanje Tretjemu programu Radia Slovenija za prispevek k razvijanju vrednot slovenske osamosvojitve ter krepitvi narodne samobitnosti in državljanske zavesti.

Združitev prekmurskih Slovencev

Praznovanje državnega praznika Dneva združitve prekmurskih Slovencev z matičnim narodom

Irma Benko

Ob državnem prazniku dneva združitve prekmurskih Slovencev z matičnim narodom, ki ga praznujemo 17. avgusta, se spominjamo časov, ko so prekmurski Slovenci po 900 letih znova postali del matičnega naroda. Pomembnosti tega praznika ni treba posebej poudarjati; s priključitvijo Prekmurja Kraljevini SHS je bilo šele po prvi svetovni vojni rešeno narodnostno vprašanje tukajšnjega življa, ki je po večstoletnem ločenem razvoju znova postal del matičnega slovenskega naroda. To dejanje, za katerega so zaslužni mnogi prekmurski domoljubi, je eden od pomembnih zgodovinskih gradnikov današnje ozemeljske in narodnostne celovitosti Republike Slovenije. Ta dan kot državni praznik praznujemo šele od leta 2005,

ko je Državni zbor na pobudo pomurskih poslancev sprejel Zakon o spremembah in dopolnitvah zakona o praznikih in dela prostih dnevih v Republiki Sloveniji.

V obrazložitvi predloga so pomurski poslanci Jožef Horvat, Jožef Ficko, Franc (Feri) Horvat, dr. Mitja Slavinec in Geza Džuban zapisali: „Predlagana rešitev za praznik priključitve Prekmurja v okviru celotnega konteksta dogodkov ob naši severni meji ob koncu prve svetovne vojne in neposredno po njej, ter nesporno pomembne vloge generala Rudolfa Maistra v njih za samo Prekmurje pomeni rešitev kot tako. Zaradi izgube Koroške in Primorske po prvi svetovni vojni Slovenci nismo nikoli resnično dojeli izjemnega pomena pridobitve Prekmurja, ki je bilo prak-

tično tisoč let v okviru Ogrske njena nepomembna manjšina, ki pa je iz lastne notranje sile ostala zvesta slovenstvu. To je eden od čudežev slovenske zgodovine.“

Letošnja osrednja proslava ob tem prazniku je bila na predvečer praznika, 16. avgusta 2017, v Puconcih. Na pobudo Prekmurskega društva general Maister Murska Sobota so jo organizirale občine Puconci, Tišina in Cankova. Slavnostni govornik je bil predsednik Prekmurskega društva general Maister Murska Sobota in podpredsednik Zveze društev general Maister mag. Marjan Farič. Režijo proslave je prevzela članica Prekmurskega društva general Maister Murska Sobota g. Irma Benko, program proslave pa so zapolnili nastopajoči z območja občin orga-

Foto: Nataša Juhnov/Vestnik

nizatoric, prepoznavni Prekmurci, ki so v kratkih nagovorih spregovorili o sebi, svojem delu in uspehih, o Prekmurju in o svoji državi, svojih domoljubnih čustvih in ponosu.

Slovesnosti so se udeležili številni ugledni gostje, med drugimi predsednik države g. Borut Pahor, podpredsednik vlade in minister za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano mag. Dejan Židan, podpredsednik Državnega zbora Primož Hainz, poslanec evropskega parlamenta Lojze Petrlje, prekmurski poslanci v Državnem zboru, župani prekmurskih občin, predstavniki verskih skupnosti ter predstavniki veteranskih in domoljubnih organizacij in društev, med njimi tudi številni člani društev general Maister.

Osrednji govornik Farič je v svojem nagovoru poudaril predvsem pomen praznika: „Ta dan kot praznik vseh, ne le Prekmurcev, v kolektivni zavesti Slovencev to mora šele postati. Njegov smisel kot dan zgodovinskega spomina na usodne dogodke, predvsem pa kot opomin, vodilo in vir navdiha prihodnjim rodovom bo dosežen, ko ga bodo vedno znova, ne le vsak 17. avgust, zlasti pa ne na vsakih pet let in ne le skozi bežne omembe na manj pomembnih straneh javnih občil ponotranjili vsi Slovenci in bo z nami praznovala celotna Slovenija.“ Omenil je tudi pomembno vlogo Rudolfa Maistra, brez katerega ne bi bilo ne slovenskega Maribora, ne slovenskega Podravja in zelo verjetno tudi slovenskega Prekmurja ne.

„Bogastvo te pokrajine ni samo zemlja, so predvsem ljudje, njihov ustvarjalni intelektualni potencial, ki smo ga v Prekmurju z izseljevanjem, žal, vedno izgubljali. Tu so vse prevečkrat ostajale le delitve, malodušje, vdanost v usodo, grenkoba in drobne zamere, v katerih smo in tudi sedaj prepogosto izgublamo vsi. Prav zato moramo v sebi znova prebuditi nam lastno samozavest in ponos ter doseči enotnost, ki bo ob spoštovanju lastne zgodovine

omogočala pogled naprej," je končal Farič.

Vsem Prekmurkam in Prekmurcem je na proslavi čestital tudi predsednik države Borut Pahor in svoj nagovor namenil odnosom s Hrvaško, predvsem odločbi arbitražnega sodišča v Haagu: »Slovenija in Hrvaška nista le dve sosednji državi, ampak sosednji državi v Evropski uniji. Meja je določena, zdaj je samo vprašanje, kakšen dogovor bo sklenjen ob uveljavitvi arbitražnega sporazuma.«

Združitev prekmurskih Slovencev z matičnim narodom – vloga dr. Matije Slaviča

Prekmurje se je v času po prvi svetovni vojni v središču prizadevanj za takratno preureditev poveljnega sveta in v času emancipacije mnogih evropskih narodov, med njimi tudi slovenskega, kot nekoliko pozabljena mejna pokrajina madžarskega dela poražene Avstro-Ogrskega pariški mirovni konferenci nenadoma znašlo v soju diplomatskih žarometov. Vrhovni svet konference, sestavljen iz predstavnikov antantnih sil Francije, Velike Britanije, ZDA in Italije, je 9. julija 1919 sprejel odločitev o priključitvi Prekmurja Kraljevini SHS. Jugoslovanska vojska je oblast na ozemlju Prekmurja prevzela 12. avgusta in jo pet dni pozneje, 17. avgusta leta 1919, na množičnem ljudskem zborovanju v Beltincih, na katerem se je zbralo več kot 20.000 ljudi, predala civilnemu upravitelju.

Za slovensko Prekmurje je najbolj zaslužen preleški rojak, domoljub, Maistrov sopotnik dr. Matija Slavič, ki je, izhajajoč iz svojega velikega poznavanja narodnostnih, jezikovnih, zemljepisnih, gospodarskih, političnih in zgodovinskih razmer v Prekmurju, kot član delegacije Kraljevine SHS na mirovni konferenci v Parizu pomembno pripomogel k odločitvi Sveta konference o priključitvi Prekmurja državi SHS. Kot dober poznavalec prekmurske preteklosti ter takratnega aktualnega položaja

in razmer je dr. Slavič priključitev prekmurskih Slovencev, živečih med Muro in Rabo, k matični domovini utemeljeval z argumenti poseljenosti, avtohtonosti prebivalstva in jezika kot osnovnega gradnika kulturne in narodne zavesti in pripadnosti. Dr. Slavič je za potrebe mirovne konference pripravil barvno etnografsko karto Prekmurja, ki je nazorno prikazovala naseljenost in etnično pripadnost prekmurskih Slovencev med Muro in Rabo po podatkih ljudskega štetja iz leta 1890. Karta je dopolnjevala dve podrobni Slavičevi študiji o Prekmurju, napisani v francoščini, v katerih je pokazal izredno poznavanje problematike prekmurskih Slovencev. Ob veliki podpori majorja D. W. Johnsona, ameriškega izvedenca Teritorialne komisije pri mirovni konferenci, sicer profesorja na univerzi Columbia v New Yorku, je dr. Slavič dosegel, da je mirovna konferenca 20. maja 1919 sprejela Johnsonov predlog razmejitve po razvodnici med Rabo in Muro. Dr. Slavič o Johnsonovih zaslugah za prekmurske meje, določene po prvi svetovni vojni, tudi piše: »Obveljala je torej v Prekmurju meja, ki jo je določil Johnson, ki ima največ zaslug, da smo prišli z državno mejo čez Muro. Zato si ta ame-

rikanski profesor zasluži, da dobi v tej naši Slovenski krajini dostojen spomenik.«

Dr. Matija Slavič je imel pomembno vlogo tudi pri dokončni vzpostavitvi meja med Jugoslavijo in Madžarsko v delu, ki se nanaša na Prekmurje, in sicer kot izvedenec na konferenci julija 1922 v Londonu. Ivan Jerič, prekmurski domoljub in Maistrov borec, je takrat zapisal: »Za zmago se moramo zopet zahvaliti našemu ekspertu na mirovni konferenci, dr. Matiji Slaviču.«

Prizadevanja slovenskih domoljubov, ki so najbolj zaslužni za danes slovensko Prekmurje, so bila doslej zaradi različnih razlogov prezrta. Ker v vseh letih tega spregleda in zgodovinske ignorance še nismo uspeli popraviti, je Prekmursko društvo general Maister županu Mestnemu svetu občine Murska Sobota že oktobra 2016 posredovalo pobudo, da bi ob prihajajoči 100-letnici združitve prekmurskih Slovencev z matico, ki jo bomo praznovali čez dve leti, vsem domoljubom, ki so zaslužni za slovensko Prekmurje, predvsem pa dr. Slaviču, v Murski Soboti kot regionalnem upravnem, gospodarskem in kulturnem središču regije, postavili spominsko obeležje.

Domovini

Bodi zdrava domovina,
mili moj slovenski kraj!
Ti prekrasna, ti edina,
Meni zemeljski si raj!

Primi celo, zemlja mila,
primi srce moje v dar,
da bi vedno mati bila,
nepozabljena nikdar!

Tuje šege, tuja ljudstva,
so prijat'li, bratje ne,
slava le, slovensko čustvo
srce moje veseli.

Benjamin Ipavec

Narodu

Ali ti veliki Čas je prešinel
srce in razum,
ali stoletni strah tvoj je izginil,
prevzel te pogum?
Narod, o narod, sodba zdaj tvoja se piše,
zapiši jo sam.

Bode li volja ti jaka, jeklena,
pa jasen pogled,
ali pa stro te ko vrata steklena
in vržejo v smet?
Narod, o narod, sodba zdaj tvoja se piše,
zapiši jo sam.

Bratje, vsi eno, vsi strašna veriga,
vsak člen plemenit;
ogenj in otrov sovrage naj le riga,
naš zid – kremenit.
Narod, o narod, sodba zdaj tvoja se piše,
zapiši jo sam.

Vere, še vere! V pest zdaj desnice,
noht orje naj dlan,
skupaj čeljusti, ne spusti resnice
na veliki dan.
Narod, o narod, sodba zdaj tvoja se piše,
zapiši jo sam.

Anton Debeljak

Domovini

Še včeraj je bilo, ko sem te sanjal
veliko kot vesoljstvo neizmerno;
in da sam Bog nad tabo se sklanjal
in ljubil te z ljubeznijo stoterno.

In mislil sem, da tvojo moč oznanjal
od juter mladih v zarjo bom večerno;
da bom od tebe laž sveta odganjal,
kot sin nad tabo čuval z roko verno...

A danes srce tlači skrb mi druga:
O Korotan, mej naših zvesta straža,
kjer tekla zibel je našega pluga,

o tožna Istra, naša hči najdražja
in Kras, Goriška, vi mejniki juga,
kdaj boste našli svojega Matjaža?

Janko Samec

Domovina naša je svobodna

Domovina naša je svobodna,
Prosto diha spet slovenski rod.
Vriska gora in cvete dolina,
v soncu sveti se pred nami pot.

Širna polja smo zorali,
prepojili jih s krvjo,
dobro seme smo sejali,
bojevali se srčno.

Mi ponosni smo čuvarji
naše svobodne zemlje,
brez plevela v novi zarji
Seme žlahtno naj kali!

France Kosmač
Viktor Mihelčič

Zgodba o pokončnem Slovincu, odločnem odvetniku in Maistrovi desni roki

Dr. Franjo Rosina, pravi rodoljub

Vera Vojska

Med ljudmi, ki na Domžalskem ohranjajo vedenje o novejši zgodovini tega območja, s svojimi knjižnimi deli pa posegajo tudi na druga območja naše ljube Slovenije, je eden najpomembnejših zapisovalcev Matjaž Brojan, publicist, novinar, ljubitelj kulturne dediščine in vsega lepega, kar je po njegovem mnenju treba ohraniti za prihodnost. S svojimi knjižnimi deli, kar 21 jih je, pred nami razgrinja zgodbe svojega mesta in njegove okolice, življenjske in delovne poti pomembnejših ljudi, ki so tako ali drugače oblikovali zgodovino, s pisano besedo pa je posegel tudi v zgodovino slovenskega radia ter na področje slamnikarstva, na katerem temelji zgodovina območja, kjer Matjaž živi. Slamnikarstvo prav po njegovi zaslugi postaja pomemben del novejšje zgodovine Domžal. Strani njegovih knjig prinašajo usode časa, predvsem pa ljudi, ki jih je avtor poznal ali o njih bral v dokumentih iz različnih arhivov ali domačega arhiva, v katerem je zbral in še zbira neprecenljivo dediščino, iz katere črpa snov za svoja knjižna dela.

Pred kratkim je ljubitelje knjižnih del presenetil z novo knjigo, katere naslov je Dr. Franjo Rosina, pravi rodoljub, ki je izšla v okviru Zveze društev General Maister. Avtor je pred nami razgrnil še eno, sicer manj znano, pa vendar zelo pomembno osebnost, povezano z generalom Maistrom in njegovimi pomenom za zgodovino Slovencev, dr. Franja Rosina. O vsebini knjige veliko pove tudi podnaslov - Zgodba o pokončnem Slovincu, odločnem odvetniku in Maistrovi desni roki.

O tem pomembnem Slovincu, ki ga vse premalo poznamo, je prav na začetku knjige pod naslovom **Odločno, vztrajno, le naprej za dom, za narod zdaj gre!** zapisal, da glavni junak njegove knjige spada med tisto množico ljudi, ki so bili in so v resnici pravi temelj naše istovetnosti in pokončnosti v želji po obstoju. Tako se na prvih straneh knjige, ki ima skoraj 150 strani s številnimi fotografijami in fotokopijami dokumentov najprej seznanimo z zgodovino Rosinovega rodu v litijskem zaledju, ki nam že kaže na ogromno delo, ki ga je avtor opravil pri iskanju korenin glavnega junaka - pa ne le v arhivih, temveč tudi z obiskom krajev, pomembnih za življenjsko in delovno pot dr. Franja Rosine, ter s pogovori z ljudmi, ki so ga poznali. Dr. Rosina je bil nad-

povprečen učenec in dijak; pravo je študiral na Dunaju ter »prijateljaval s številnimi pokončnimi slovenskimi izobraženci, kar je utrdilo njegovo politično prepričanje v množici nezaveščenih Slovencev - in krepilo njegovo moč tudi pri delovanju v odlični rodoljubni drži.«

Odvetniško pot je začel leta 1887 v Novem mestu, v odvetniški pisarni dr. Karla Slanca, nato pa avtor posebno poglavje namenja sokolstvu in njegovemu pomenu za nadaljnjo življenjsko pot dr. Franja Rosina, ki ga je pot iz Novega mesta vodila v Celje, v odvetniško pisarno Josipa Serneca. Ta je v njem prepoznal »sposobnega in zanesljivega sodelavca. Vedel je, da ga je že njegovo dotedanje delo v Novem mestu zaznamovalo kot pomembnega, narodno zavednega rodoljuba in sokolskega voditelja. »Njegova naslednja življenjska postaja je bil Ljutomer, katerega zgodovini je avtor Matjaž Brojan namenil kar precej prostora. Po opravljenem odvetniškem izpitu bralca čaka življenjska prelomnica glavnega junaka, ki se poroči s Karolino Robič Linčko; beremo o njeni mnogo prezgodnji smrti in usodi štirih otrok. Sledijo zgodovinska dejstva o ustanavljanju in delovanju sokolske organizacije v Ljutomeru ter kasneje v Mariboru; sprehod po zgodovini Maribora kot štajerske prestolnice ter pomenu in

usodi Narodnega doma v Mariboru.

Zgodovina mesta je uvod v prihod dr. Franja Rosina v Maribor, kjer ga najdemo z družino in odvetniško pisarno od leta 1901. Ob tem spremljamo njegovo poslansko kariero v štajerskem Deželnem zboru, ki se je začela že v Ljutomeru. Avtor zelo podrobno opisuje pomembne zadolžitve, ki jih je opravljal z vsem srcem, njegova prizadevanja za slovenski jezik in kulturo, ki sta bila v zelo podrejenem položaju. Ob tem nas spomni na prizadevanja dr. Rosina za več kulturnega življenja v čitalnici, posebno skrb pa namenja Rosinovemu boju proti nemštvo, ki se

dr. Franjo Rosina

je kazal tudi pri opravljanju funkcije prve staroste mariborskih sokolov, katerim je avtor v svoji knjigi namenil kar precej prostora. Kljub številnim javnim funkcijam sledimo tudi njegovi uspešni odvetniški karieri.

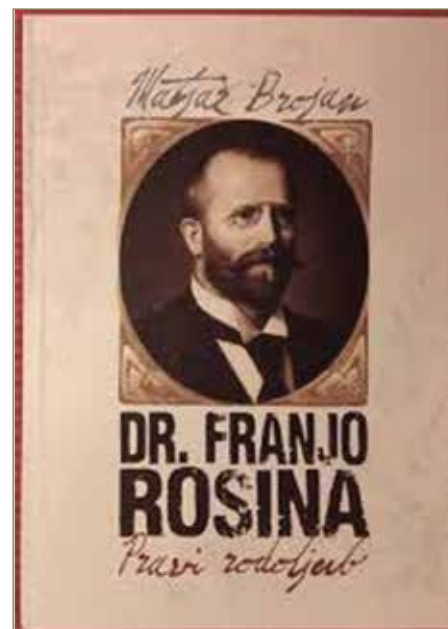
Posebej pozorno opisuje njegovo prijateljstvo z generalom Rudolfom Maistrom, ki mu je bil pravi prijatelj, njuno sodelovanje pa se je še okrepilo ob koncu prve svetovne vojne, ko je bil dr. Rosina generalu Maistru v veliko pomoč v pravniških zagatah. O pomembnosti zvestega prijatelja generala Maistra in njegovem prispevku k buditvi narodnega gibanja v Mariboru so spregovorili vsi, ki so ga pospremili na zadnji poti 21. oktobra 1924. leta. O tem so pisali številni tedanji časopisi, njegovo izročilo pa je prevzel tudi sin Igor.

Prav na vseh straneh knjige je opaziti, s kako veliko skrbjo in tudi ljubeznijo je avtor, za katerega je značilna iskrena ljubezen do domovine, kulturne dediščine ter vsega lepega, pisal o življenju in delu tega pomembnega Slovenca. V zapisanem namreč najdemo veliko domovinske ljubezni in ljubezni do ljudi, ki so iskreno ljubili svojo domovino in bili zanjo pripravljeni narediti veliko – pa ne le z besedami.

Knjiga je pravzaprav spomenik dr. Franju Rosini in njegovim koreninam, pa tudi potomcem, ki so z veliko volje in ljubezni do deda pomagali Matjažu Brojanu. Ta v sklepnih besedi tudi priznava, da brez pobude mag. Milana

Lovrenčiča, predsednika Zveze društev general Maister, knjige ne bi bilo, ne pozabi pa tudi na zahvalo vnuku – ma dr. Franja Rosine – profesorici dr. Alenki Šelih, in bratu, profesorju dr. Andreju Rosini, ki sta z dragoceno pripovedjo in množico gradiva razkrila življenje in delo svojega deda. Veliko podatkov in informacij je avtor dobil tudi v knjižnih delih in dokumentaciji, slednje je našel pri nekaterih avtorjih, ki so že obravnavali vlogo in pomen velikega Slovenca. To so predvsem: dr. Marjan Toš in dr. Dragan Potočnik, profesor Alojz Penič in prof. Matej Kuhar, pri pripravi knjige pa sta Matjažu Brojanu z informacijami o otroštvu in mladosti dr. Franja Rosine in njegovih prednikov pomagali Magda Breznikar in Ida Dolšek. Za pomoč se avtor zahvaljuje tudi Stanislavu Kocutarju in Rudiju Pfajfarju. Tako kot pri številnih knjigah pa je tudi tokrat Matjažu Brojanu pomagal skrbni in natančni urednik France Malešič. O teh svojih iskrenih pomagačih avtor ob koncu zapiše: »Brez ljudi, ki sem jih omenil, ne bi mogel ustvariti sicer ne docela popolnega, a vendarle zaokroženega pogleda na človeka, ki se je razdajal in v domoljubnih čustvih, ne meneč se za svoje zdravje - tudi razdal za slovensko stvar. Sto let je moralo miniti, ali vsaj kmalu bo, da temu izobraženemu in slovenstvu do konca predanemu človeku izrazimo hvaležnost, spoštovanje in naposled spomenik.«

Kot pravi avtor, Matjaž Brojan, »pampirati« spomenik dr. Franjo Rosina v

Naslovnica knjige

podobi pravkar izdane knjige odslej ima. Pričakuje, da bo ta pomenila tudi priznanje in iskrena zahvala dr. Franju Rosini, katerega prizadevno in požrtvovalno delo je vgrajeno v temeljih poti k današnji samostojni in svobodni državi, saj je bil ob nepozabnem generalu Maistru prav dr. Rosina človek, ki je odločilno prispeval k temu, da je Maribor prešel v slovenske roke.

Avtorju Matjažu Brojanu, katerega domoljubje lahko odkrijemo med vrsticami knjige z naslovom Dr. Franjo Rosina, pravi rodoljub, izrekam za novo knjigo, s katero vse nas opozarja, da so bili (in so) med nami ljudje, ki jih ne smemo pozabiti zaradi njihovih del, iskrene čestitke.

Zemlja slovenska

*Zemlja slovenska, zemljica sveta,
Tujec po tebi sega z roko.
Meni je tožno, meni je težko,
kot da mi pšica meri v oko.*

*Zemljica rodna, zemljica plodna,
majhna si, majhna že, pa te dele.
Kdaj že od grude kos so ti vzeli,
vedno še rane sveže skele!*

*Veli moj Joža, Krpan moj krepki,
da mi je dana vajina pest:
svet bi na dlani neselo v zavetje,
cela bi stala naša posest.*

*Zemljica zlata, kri zdaj namaka
bolj te ko truda biserni znoj.
če prihajača prejmeš na grudi,
večni naj sanja v tebi pokoj.*

Anton Debeljak

Malgaj, 6. maj 2017 (sobota), na Koroškem

Govor Milana Kučana

Spominske slovesnosti, kot je naša današnja, služijo tudi temu, da zblížamo spomin na dogodke in njihove junake, z dejanskim potekom dogodkov. Da dogodke vrnemo v svoj spomin takšne, kot so se v resnici zgodili, brez poškodb, ki nastanejo ob prenosu izročila iz roda v rod in z oddaljenostjo časa. Še posebej, da jih zavarujemo pred poškodbami, ki nastanejo zaradi ideoloških očal vsakokratne politične oblasti. Ta si pogosto lasti pravico do nedotakljivega, za vselej veljavnega tolmačenja.

To se dogaja tudi nam Slovencem. Ne le z boji za severno mejo in njihovimi junaki, pa z OF in odporom proti okupatorju, ampak tudi že z odporom proti agresiji JLA v času slovenskega osamosvajanja. Vse bolj poskušajo v ospredje stopiti posamezniki in potisniti v pozabo prave junake, slovenske ljudi, državljane Slovenije in njihovo enotnost.

Pravijo, da je zgodovina tista preteklost, kot so jo zapisali zmagovalci. A je takšna zgodovina kratkega veka. Pravo veljavo in pomen dobi preteklost v resnici takrat, ko jo vidimo v dolgi časovni perspektivi z odmikom od ideoloških in prestižnih političnih utemeljevanj.

Tudi Franjo Malgaj in njegov boj se nista povsem izognila tem nevarnostim. Bila sta zamolčevana, bila sta podcenjevana. Vendar so jim k sreči spomenik postavili njegovi soborci, ki so najbolje poznali resnico o njem, saj so z njim delili njegov boj. Pritrdil jim je tudi osrednji junak bojev za našo severno mejo, general Rudolf Maister, ki se je od Malgaja poslovil ob grobu v njegovem rojstnem Šentjurju z zelo osebnim in ganljivim nagovorom. Če kdo, je mogel prav Maister pošteno ovrednotiti vlogo Malgaja in njegovih borcev. S svojim bojem daleč v osrčju Koroške so zavarovali njegove, Maistrove čete v Mariboru med razoroževanjem avstrijsko-nemške zelene garde in ji preprečile, da bi uveljavila germansko prevlado v našem mestu ob Dravi.

Spomenik, Maistrovi verzi in verzi partizanskega pesnika Kajuha, vklesani v spomenik na sedanjem prostoru, so izraz hvaležnosti in spoštovanja do te vloge Franja Malgaja in njegovih borcev. So izraz globokega spoznanja o tem, da zmorejo v trenutku velikih preizkušenj ljudje najti v sebi najboljše, kar jim je položeno v zibelko – pogum, tovarištvo in odgovornost, ne da bi se pri tem spraševali o ceni, ki jo bodo plačali za svoja dejanja.

Verzi obeh pesnikov – upornikov, vklesani na spomeniku, pričajo tudi o tem, kako povezana je skozi čas dolga vrsta slovenskega uporništva in kako čvrste so vezi med posameznimi rodovi slovenskih upornikov. Zaradi njih in nasprotovanja usodi, ki so nam jo namenili drugi, smo Slovenci obstali.

Borci za severno mejo se niso borili zgolj za pravico Slovencev do svojega ozemlja in domovine. Borili so se obenem za človeško dostojanstvo, ki je bilo Slovincem v Avstro-ogrski monarhiji v veliki meri odrekano. Bili so brez temeljnih pravic na svoji zemlji.

Danes so svojega dostojanstva oropani begunci. Kolone in taborišča kažejo njihovo trpljenje ob izgubi domovine, iz katere so jih pregnale vojne in nasilje. Prav vojne v največji meri izničujejo človekovo dostojanstvo. Po strahotah 2. svetovne vojne, ki so nepopravljivo iztirila in pohabila čut za človečnost in razvrednotila dostojanstvo milijonov, so Združeni narodi zapisali »Vsi ljudje se rodijo svobodni in so enaki v svojih pravicah«.

Smisel pravic, zapisanih v Deklaraciji o človekovih pravicah, ki so jim bile s kasnejšimi spoznanji dodane še socialne in okoljske pravice, imajo en sam zelo velik cilj: uveljaviti spoštovanje človekovega dostojanstva in omogočiti, da po svoji volji svobodno spoštuje in skrbi za drugega človeka. To je pogoj za nastajanje svobodne skupnosti svobodnih ljudi brez težnje po prevladi enih nad drugimi. Zato poudarjanje nuje spoštovanja človekovih pravic ni zgolj znamenje demokratične zrelosti družbe, ampak ima v svoji podstatki globoko humano poslanstvo.

Zato je prav, da se vsak dan sproti, v vsakodnevnih razmerjih do sočloveka sprašujemo, koliko sami spoštujemo pravice drugega, ko pravice zahtevamo zase. In da postavljamo vprašanje o spoštovanju pravic tudi vsakokratni politični oblasti in njenim upravljalcem. Demokratičnost vladajočih se kaže prav skozi njihov vsakokraten odnos do te ključne pridobitve v razvoju človeške družbe in njene civilizacijske misli. Mora nas biti sram, ko poslušamo, kako se delavcem, še posebej tujim, ne plača njihovo delo, kako ostajajo brez prispevkov za zdravstveno in pokojninsko zavarovanje, kako živijo v bedi in siromaštvu. Mora nas biti sram, ko država takšno početje spregleduje in se temu ne upremo.

Demokratičnost oblasti se kaže tudi v odnosu do vprašanj miru in vojne, kot pre-sežnega zla, ki poniža in izniči človekovo

dostojanstvo. Kaže se tudi v zunanji politiki države. Tudi zdaj. V pristajanju na govorico moči in vojne na vzhodnih evropskih mejah pred vrati Rusije, na Daljnem in Bližnjem vzhodu, in severu Afrike. V pristajanju na zahteve drugih, ki v imenu uveljavljanja svoje volje po moči in prevlade v spopadu geopolitičnih interesov ne razmišljajo o tem, koliko neizmerne gorja povzročajo stotisočerm in milijonom ljudi, razseljenim po svetu, brez domovine in brez dostojanstva. Ne razmišljajo, koliko sami podžigajo terorizem, pred katerim svarijo, ne da bi se za vse to čutili krive in odgovorne.

Borci za severno mejo so se borili za mir. Borili so se za dostojanstvo naših ljudi, zato, da bi se slovenska beseda, enaka nemški, slišala v krajih, položenih v venec treh koroških dolin, v Rožu, Podjuni in Zilji. V imenu miru so pristali na plebiscit, na določbe Saint Germainse pogodbe. Bili so grobo izigrani in pravarani. Germanizacijski politiki na Koroškem, ki je bila del koncepta nacionalne homogenizacije povsod po deželah nekdanje AO monarhije, so bila vrata na široko odprta. Zelo velik davek so plačali Koroški Slovenci, tudi v času nacizma in z udeležbo v partizanskem antifašističnem boju.

Zdaj, v demokratični Avstriji, ko si Slovenija in naša severna sosedna delita iste vrednote, ki so temelj evropskega povezovanja, med katerimi so človekove pravice v ospredju, bi morala biti ta pričakovanja uresničena. Sprejem deželne ustave na Koroškem je bila prava priložnost za uresničitev teh pričakovanj. A so v razpravi očitno prevladali nacionalistični velikonemški interesi. Upanja Franja Malgaja, Maistra in njihovih borcev ostajajo tako še naprej oddaljeni sen.

Nam, sedaj živečemu rodu Slovencev, pa opomin, da tem ljudem in njihovemu boju dolgujemo več kot le spomin in dolžno spoštovanje. Dolgujemo jim vztrajno zavzemanje za spoštovanje človekovega dostojanstva kot najvišje vrednote. To se začne na domačem pragu, v domači državi. Težko je vselej biti in ostati človek, a prav vztrajanje pri tem nas dela človeške.

Davorin Polič – lenarški narodnjak in pozabljeni Maistrov podpornik

dr. Marjan Toš

V prekratkih letih 1918/1919 je imel general Rudolf Maister pri Lenartu in v sosednjih slovenskogoriških krajih veliko zvestih privržencev in odločnih podpornikov, ki so njegovim borcem-prostovoljcem pomagali tako z denarjem kot z živežem. Osrednja osebnost je bil znani lenarški odvetnik in narodnopolitični delavec dr. Milan Gorišek, s katerim je tesno sodeloval tudi Davorin Polič. Bila sta neločljiva sodelavca in dobra prijatelja, ki sta se za slovenstvo nesebično razdajala že v desetletju pred prvo svetovno vojno. Dr. Milan Gorišek kot osrednji organizator in gonilna sila lenarškega narodnostnega življenja je Poliču izjemno zaupal, zato ne preseneča podatek, da je prav Polič kot vesten in natančen uradnik v Goriškovi odvetniški pisarni skrbel za vse finančno-materialne zadeve, vodil je družinsko knjigovodstvo, nadziral izdatke v družini in bil vedno na tekočem s predpisi. Davorin Polič je bil izjemno razgledan, imel je bogato knjižnico, ki jo je skupaj z osebnim arhivom zapustil lenarški knjižnici. Po njem se v knjižnici imenuje soba domoznanskega oddelka in v Poličevi zapuščini je veliko dragocenega gradiva, pomembnega za celovitejše poznavanje lenarške krajevne zgodovine iz prve polovice minulega stoletja. Še zlasti bogata je njegova sokolska zapuščina, saj je bil eden najvidnejših in najboljših lenarških sokolov, dolgoletni vaditelj in organizator sokolstva pri Lenartu in širše v Slovenskih goricah.

Davorin Polič je bil rojen 22. septembra 1886 leta v Jablancah pri Sveti Barbari v Slovenskih goricah. Krščen je bil kot Martin, vendar tega imena ni nikoli uporabljal. Umrli je 13. aprila 1980 leta v Ljubljani v visoki starosti 94 let. Otroštvo je preživel na očetovem posestvu, kjer je tudi pasel živino. Ljudsko šolo je

obiskoval pri Sv. Barbari, gimnazijo pa v Mariboru. Gibal se je med narodno naprednimi in revolucionarno usmerjenimi dijaki in imel zaradi tega precej težav. Gimnazijsko šolanje je končal v petem razredu, ko je moral šolo zapustiti. Brez dovoljenja in opravičila se je namreč udeležil odkritja Prešernovega spomenika v Ljubljani, zaradi česar je bil disciplinsko kaznovan in je moral začeti plačevati visoko šolnino. Oče, ki ni imel razumevanja za narodnostne in prevratniške ideje mladega gimnazijca, se je plačevanju šolnine uprl. Ker Davorin ni imel denarja za nadaljevanje gimnazijskega šolanja, se je vrnil domov, na očetovo posestvo, kjer pa ni imel namena kmetovati, temveč je že leta 1907 začel delati kot pisarniški uradnik v odvetniški pisarni dr. Janka Leščnika pri Lenartu. Tam se je srečal z dr. Milanom Goriškom in postala sta nerazdružljiva sodelavca. Davorin Polič je bil Gorišku izjemno zvest, predan delu in nalogam, ki jih je dobival od Goriška. Bil je izvrsten in natančen uradnik, včasih celo preveč natančen in »pikolovski«. Tekoče je spremljal in študiral zakonodajo, uradne liste in predpise na vseh ravneh. Bil je zelo pošten, vesten in lojaln do predpostavljenih. Odlikovala so ga tudi osebna urejenost, red in racionalnost pri delu na vseh področjih. Zaradi vseh teh odlik je postala njegova navezanost na Goriška in njegovo

družino trajna in v vseh pogledih so si medsebojno izjemno zaupali. Polič je celo vodil Goriškovo družinsko knjigovodstvo, bdel nad prihodki in izdatki in skrbno vodil preglede gospodarjenja v odvetniški pisarni in na družinskem posestvu Goriškovih v Lenartu. Nadzoroval je vse družinske izdatke, celo izdatke za frizerja. Vse naloge je vestno izpolnjeval, predvsem po nareku drugih, običajno predstojnika dr. Goriška. Ni bil namreč preveč samoiniciativen. Na zunaj je bil dokaj skromen mož, skrbel je za družino in v zahvalo za stanovanje v Sokolskem domu delal v Glavni hranilnici in posojilnici Slovenskih goric v Lenartu. Njegova žena Marija je bila vzorna gospodinja in skrbna mati hčerke in dveh sinov.

Z Davorinom Poličem je tesno povezan nastanek in razvoj Sokolskega društva Lenart. Kot sokolski vaditelj se je Davorin Polič izjemno izkazal, in to poslanstvo uspešno opravljal več desetletij. Z njemu lastno natančnostjo in doslednostjo se je lotil teoretičnega in praktičnega študija telovadbe in telesne vzgoje nasploh. Obiskoval je različne strokovne tečaje in druge oblike strokovnega izobraževanja in usposabljanja, sledil je strokovni literaturi in spremljal razvoj sokolskega gibanja v širšem prostoru. Zelo dejaven je bil tudi pri širjenju sokolske ideje v osrednjih Slovenskih goricah. Med nemško okupacijo med drugo svetovno vojno je bil Davorin Polič z ženo izgnan v Srbijo. Vojno je preživel in po vrnitvi v Lenart se je kot uradnik vključil v delovanje nove krajevne oblasti. Prizadela ga je ukinitvev Sokola, a je kljub temu ostal zvest športu in telovadbi v TVD Partizan Lenart. Bil je odličen šahist in je imel bogato arhivsko zbirko o tej igri. Živel je v nekdanjem sokolskem domu in dočakal visoko starost.

Ali slovenska vojska potrebuje splošno vojaško obveznost

dr. Klemen Grošelj

Pobuda ene od političnih strank o ponovni uvedbi splošne vojaške obveznosti oziroma obveznega služenja vojaškega roka je v Sloveniji oživila razpravo o izzivih popolnjevanja SV in struktur nacionalno-varnostnega sistema. Pobuda je bila še toliko bolj aktualna v kontekstu zaostrovanja varnostnih razmer okoli nas in v širšem evropskem prostoru ter še vedno žive izkušnje begunskega vala. Ker gre za družbeno in politično zelo občutljivo vprašanje, je ideja sprožila različne odzive javnosti in dokaj burno javno razpravo, ki pa je izzvenela. Kmalu se je namreč izkazalo, da gre za eno bolj ali manj praznih političnih predvolilnih izjav.

Ne glede na politično in javnomnenjsko naravo pobude je slednja odprla pomembno vprašanje popolnjevanja Slovenske vojske (SV) in sistema nacionalne varnosti nasploh. Če je begunska kriza v poplavi informacij in še več dezinformacij kaj zelo boleče izpostavila, sta to kadrovska šibkost in omejenost različnih struktur sistema nacionalne varnosti. Izstopala je SV in pa tudi Civilna za-

ščita znotraj Sistema varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami. Ne glede na strinjanje ali nestrinjanje s pobudo o ponovni uvedbi splošne vojaške obveznosti ostaja dejstvo, da je profesionalizacija SV in opustitev nabora v preteklem desetletju, predvsem v rezervnih strukturah deloma tudi Policije, zlasti pa SV in CZ, pustila veliko kadrovsko luknjo predvsem v rezervnem sestavu. Ta ni nastala le zaradi profesionalizacije SV, ampak tudi zaradi nje, predvsem pa zaradi vrste ukrepov v preteklih letih. Ključno vlogo pri razpadu rezervnega sestava AV in CZ imajo zagotovo varčevalni ukrepi, nepremišljene poteze znotraj sistema nacionalne varnosti, pa seveda tudi demografska gibanja v družbi (predvsem gre za staranje prebivalstva). Pri tem moramo jasno izpostaviti, da koncept pogodbene rezerve ni zaživel, zlasti v zastavljenih okvirih, niti v Policiji niti v SV.

Ne moremo se znebiti vtisa, da zlasti SV koncepta pogodbene rezerve ni nikoli zares sprejela. Ni si znala konceptualno odgovoriti na vprašanje, zakaj pogodbeni rezerva in kakšna sta njen ustroj in namen. Predvsem

pa je za stalno sestavo SV pogodbeni rezerva vedno predstavljala predvsem dodatno delo in obremenitev. Z drugimi besedami, SV v procesu profesionalizacije ni vedela, kaj naj počne s pogodbeno rezervo. Ta je bila v konceptu razvoja in uporabe SV, ki se je tedaj osredotočala predvsem na sodelovanje v mednarodnih operacijah in misijah, nekakšen nebodigatreba, za katerega nikoli ni bilo dovolj sredstev, nikoli pa se tudi ni natančno vedelo, kaj naj bi rezerva počela. Ali je to rezerva, ki naj bi kot kadrovski bazen dopolnjevala redno sestavo SV ali pa gre za rezervo, ki tvori in popolnjuje že oblikovane in formirane rezervne bojne enote SV. Na to vprašanje obrambni sistem še danes nima kredibilnega in celovitega odgovora. Zato ni nenavadno in nepričakovano, da je varčevanje v preteklih letih najbolj udarilo prav po pogodbeni rezervi, ki se je z odprodajo oziroma konzervacijo neperspektivne opreme in oborožitve preoblikovala v arhaične ostanke ostankov. Zato tudi ni nepričakovano, da je takšna pogodbeni rezerva ob mobilizaciji ob nedavnem begun-

Malgaj trka

*Ko majski ave
zapoje v guštanjske dobrove,
izgloda se iz večnih ur,
zapušča tesni svoj Šentjur
in hodi gor v koroški kraj*

*in trka v okenca skrivaj:
O, jaz ne spim, le čakam čas
in čakam vas,
da gremo skupaj čez Šentvid
med brate našo Zilo pit.*

Rudolf Maister - Vojanov

Naši mejniki

*Mladi! Da ste pripravljeni:
meča ne dajte nikoli iz desnice,
naše pravice nikoli iz zenice!
Vranec naj zoblje oseedlan,
da se kot strela zaprašite
in prevalite lažnike kamnite,
ko se ukreše - vaš dan.*

Bratje stražarji - pozdravljeni!

Rudolf Maister - Vojanov

Mi

*April že poje v brezah aleluja,
škrjanček svatne kroži melodije,
zemljica sonca žejna žarke pije,
in mlado cvetje zopet se ponuja.*

*In vse življenje k delu se prebujajo.
Slovenec samo čaka še Mesije,
ki naj mu s členkov trde spono zbije,
v katere drznost ga je vrgla tuja.*

*Pokonci glavo! Kaj te litanije!
S pestjo in bičem red doma postavi
in vsiljenca naženi z domačije.*

*Če pa pogum in um drugače pravi,
kaj tarnaš, da te tujec v lice bije?
Še krivi hrbet na udar nastavi!*

Rudolf Maister - Vojanov

skem valu popolnoma odpovedala oziroma je bil odziv rezervistov zelo slab. Posledično so se tako Policija kot tudi SV ter CZ soočali z resnim pomanjkanjem kadra pri izvajanju zadanih nalog. Sicer je v sistemu predvideno oblikovanje še t. i. strateške rezerve, ki pa je bolj seznam želja in mrtvih duš. V tem okviru zato ostaja nesporno dejstvo, da imamo predvsem pri popolnjevanju rezervne sestave, predvsem SV in CZ, resen sistemski problem.

Del javnosti se je na podlagi tega spoznanja znova spomnil na nabornike in obveznike kot mogočo rešitev, še zlasti po vzoru sosednje Avstrije, kjer so te aktivnosti pretežno izvajali prav naborniki in rezervisti. Del tega je tudi izražena pobuda, ki pa zaradi svoje nedodelanosti in nejasnosti ni prinesla ustreznih rezultatov. Ocenjujem, da sta tako slovenski obrambni sistem kot tudi SV danes v položaju, ki onemogoča vsakršno resno razpravo o spremembi sistema popolnjevanja. SV je finančno in kadrovsko ter tudi konceptualno-razvojno v slepi ulici, iz katere pa žal ne vodi sprememba popolnjevanja, ampak vrsta drugih ukrepov. Še več: uvajanje sistema splošne vojaške obveznosti bi bila za SV in obrambni sistem v tem trenutku uničujoča.

Z vidika razvoja SV je trenutno primarni in temeljni cilj temeljita konceptualna prenova obstoječega sistema z vidika nalog in ciljev, ki naj bi jih dosegel, ter predvsem, kako in s čim naj bi jih dosegal znotraj obstoječega sistema poklicnega in pogodbenega popolnjevanja. Sistem mora razrešiti predvsem nikoli naslovljeno dilemo razmerja med z nacionalno obrambo, sistemom kolektivne obrambe in širšega prispevka k mednarodnemu miru in stabilnosti. Z razrešitvijo te dileme in ustrezne prilagoditve razvoja SV in obrambnega sistema morata država in družba SV in obrambnemu sistemu nameniti ustrezna razvojna sredstva, ki bodo omogočala racionalen in ciljno usmerjen kadrovski, strukturni in tehnični razvoj. Šele ko bo sistem dosegel temeljne razvojne cilje in notranjo konsolidacijo do te mere, da bo sistem deloval in opravljal svoje temeljne naloge in poslanstva (slednjih danes ne opravlja oziroma se pri tem sooča z resnimi izzivi in težavami), lahko začnemo razmišljati o dopolnjevanju obstoječega sistema popolnjevanja SV in tudi drugih struktur znotraj sistema nacionalne varnosti z naborniki oziroma z vojaško obveznostjo. Največji potencial tovrstnega popolnjevanja vidim predvsem pri zagotavljanju ustrezne rezervne strukture ne samo

SV, ampak tudi Policije, CZ ter drugih državnih organov, ki so v preteklosti svoje vojne strukture že popolnjevale z rezervisti oziroma obvezniki. Zavedati se moramo, da gre za večletni proces in pa za širši nacionalni in družbeni projekt, ki mora obrambnemu sistemu zagotoviti ustrezna sredstva za izvajanje služenja vojaškega roka, hkrati pa zagotoviti tudi ustrezno raven družbene legitimnosti tega služenja, da se ne bomo kot v času pred profesionalizacijo SV spet soočali z vsemi negativnimi vidiki obveznega služenja. Samo tak način in tak sistem popolnjevanja bosta lahko prinesla tudi t. i. sekundarne družbene učinke (krepitev domoljubja, povezanosti SV s civilnim okoljem itn.), ki jih javnost glede na rezultate anket od njega tudi pričakuje. Gre torej za obsežen državni, politični in širši družbeni proces in ne enkratno vsečno politično dejanje. Le tako bo ponovna uvedba splošne vojaške obveznosti za polnoletne državljane, pri čemer je treba razrešiti še vprašanje služenja žensk, dodana vrednost k slovenskemu sistemu nacionalne varnosti in zagotavljanju nacionalne varnosti. V nasprotnem bo to postalo breme tako za politiko kakor tudi za obrambni sistem, čemur smo že bili priča v preteklosti in zaradi česar smo se lotili profesionalizacije SV.

O primeru dobre prakse

dr. Alojz Šteiner

V programu dela Prekmurskega društva general Maister (PDGM), zlasti odbora za zgodovinsko in odbora za vzgojno-pedagoško dejavnost, je za letošnje leto predvidenih več aktivnosti, povezanih s pomembnimi zgodovinskimi dogodki. Mineva 100 let od konca bojev na slovenskem ozemlju v 1. svetovni vojni in Majniške deklaracije, kar je bilo leto kasneje, ob koncu vojne, pomembna prelomnica tudi za Slovence. Prav tako se približuje tudi leto 2019 s 100-letnico priključitve Prekmurja matični državi.

V petek, 25. avgusta 2017, je v prostorih Osnovne šole Puconci društvo skupaj z murskosoboško območno enoto Zavoda za šolstvo Republike Slovenije pripravilo regijski strokovni posvet za učitelje zgodovine, državljske in domovinske vzgoje, kulture in etike v osnovnih šolah, učitelje družboslovnih predmetov, zgodovine in sociologije v srednjih šolah in druge strokovne delavce. Tema posveta je bila **Prelomni dogodki v dvajsetih letih 20. stoletja – pristopi k poučevanju**. Posveta se je udeležilo 75 odstotkov učiteljev

v regiji in več predstavnikov domoljubnih in veteranskih organizacij, med njimi tudi predsednik Zveze društev general Maister mag. Milan Lovrenčič.

Posvet, katerega cilj je bil udeležence ozavestiti o prelomnih dogodkih v dvajsetih letih prejšnjega stoletja v Sloveniji in Pomurju ter se seznaniti s pristopi pri poučevanju regionalne zgodovine v osnovnih in srednjih šolah, je lepo uspel. Na posvetu je dr. Dušan Nečak govoril o Slovencih in svetu v prelomnih letih 1914-1920, mag. Franc Kuzmič (PDGM) je nastopil s temo o Prekmurcih v prizadevanjih za priključitev k novi državi - kraljevini SHS, Vojko Kunaver iz Zavoda za šolstvo pa je govoril o Pomurju/Prekmurju v učnih načrtih za zgodovino XX. stoletja in pristopih k poučevanju regionalne in lokalne zgodovine. Mag. Bernarda Roudi (PDGM) in mag. Anita Zelenko sta predstavili didaktične primere iz šolske prakse, in sicer o Prekmurcih v dvajsetih letih 20. stoletja in Edvardu Vaupotiču, Maistrovem borcu iz Svetega Jurija ob Ščavnici. Dr. Alojz

Šteiner (PDGM) pa je predstavil vojaško-zgodovinske značilnosti pokrajine ob Muri.

Dodajmo dejstvo, ki ga je v uvodnem nagovoru poudaril predsednik društva mag. Marjan Farič, da brez Maistrovega zavarovanja severne slovenske meje leta 1918 ne bi bila mogoča prizadevanja za priključitev Prekmurja oziroma takratne Slovenske krajine k matičnemu narodu leta 1919. Predsednik Zveze društev general Maister pa je v razpravi na posvetu izpostavil pomen vzgajanja domoljubja in spodbujanja mladih k aktivnemu državljanstvu.

Udeleženci so se ob zaključku posveta strinjali, da gre za primer dobre prakse, saj so bili izpostavljeni številni izzivi na vzgojno-izobraževalnem področju, osvetljeni strokovni vidiki in izhodišča, predstavljeni primeri prakse z obravnavano tematiko v šolah in izmenjane izkušnje. Na ogled pa je bila tudi razstava gradiv in virov o Prekmurcih v prelomnih letih.

V spomin

dr. Avgust Majerič (1934–2017)

dr. Marjan Toš

V vročem julijskem popoldnevu smo se na pobreškem pokopališču v Mariboru poslovi od uglednega Mariborčana, univerzitetnega profesorja in politika dr. Avgusta Majeriča. Na zadnji poti smo ga poleg njegove družine in sorodnikov, številnih prijateljev, sodelavcev in someščanov pospremili tudi člani Društva general Maister na čelu z našim praporščakom Ivanom Tuškom. Dr. Avgust Majerič ni bil zgolj družbeno angažiran javni, kulturni, pedagoški in politični delavec, pač pa se je vse življenje razdajal za premagovanje vsakdanjih drobnih skrbi malega človeka, delavca, intelektualca in še zlasti mladih ljudi. Bil je predan društveni delavec, odličen šahist in organizator, odločen aktivist v KS in na terenu na Pobrežju, kjer je leta 1934 v delavski družini tudi zagledal luč sveta. Legendarnega mariborskega profesorja ekonomije, pokojnega 83-letnega Avgusta Majeriča, smo vendarle najbolj poznali po njegovem političnem delovanju, saj je bil v začetku sedemdesetih let preteklega stoletja ena osrednjih osebnosti samostojne »Akcije 25 poslancev«, prve slovenske pomladi s poskusom demokratizacije in liberalizacije takratne kadrovske in volilne politike. Ta je ogrozila popoln kadrovski monopol partijskega vrha, čemur so seveda sledili ostri ukrepi. Bil je aktivni udeleženec teh dogodkov, pronicljiv mislec in analitik širšega družbenega dogajanja, zavzet za demokratizacijo in pluralizem socialistične družbe. Njegove bogate življenjske izkušnje so prihajale v ospredje, ko se je bilo treba postaviti za ljudi, za njihove interese in potrebe, za razvoj in družbeno-gospodarski napredek. Kako tudi ne, saj je že kot otrok okusil trpljenje in veliko pomanjkanje, kar ga je kalilo in tako utrdilo, da je ostal vse življenje trden, pokončen in načelen mož. Bil je sin proletarskih staršev. Oče Avgust je bil predvojni komunist in vodja kovaške delavnice v Hutterjevi tekstilni tovar-

ni, mama je bila kot tkalka prav tako zaposlena v tej tovarni. S tovarnarjem Hutterjem sta se medsebojno spoštovala in upoštevala, kar se je še posebej pokazalo ob veliki predvojni stavki tekstilnih delavcev. Očeta so kot pomembnega medvojnega ilegalca nacisti (po izdaji njegovega hudo mučenega odporniškega sodelavca) leta 1944 prijeli in ustrelili kot talca, mama, ki je ostala sama s tremi sinovi, je kmalu po vojni umrla za jetiko, zato so otroci odraščali v domovih za sirote. Sin Avgust je vojno preživel v Mariboru, doživel vse strahote nacistične okupacije, tudi Hitlerjev obisk, zavezniška bombardiranja mesta in vse druge strahote tistega časa. Ob koncu vojne, ko je bil star enajst let in ko so vsi v mestu čakali partizanske osvoboditelje, pa je doživel tudi prihod bolgarskih enot, ki so se, prepričane, da so prišle v nemško mesto, vedle kot osvajalci. Vse to si je mladi Avgust dobro zapomnil, zlasti pa izgubo očeta, ki ga je močno pogrešal. Kot desetletni fantič je moral prevzeti del njegove vloge, po mamini smrti pa še njene obveznosti v dobro treh sirot, ki so odraščale pri tujih ljudeh. Avgust je kljub temu končal šolanje in diplomiral na ljubljanski ekonomski fakulteti, služboval kot ravnatelj Srednje ekonomske šole v Mariboru, vodil Delavsko univerzo Maribor in se končno ustalil kot univerzitetni profesor na nekdanjem VEKŠ, danes Ekonomsko-poslovni fakulteti (EPF). Ostal ji je zvest do upokojitve in dosegel sloves uglednega univerzitetnega učitelja in pronicljivega raziskovalca ter analitika ekonomskih gibanj. Dosegel je akademski naziv doktorja ekonomskih znanosti in se s posebno znanstveno vnemo posvečal politični ekonomiji. Od leta 1985 je bil vnovič vključen v aktivno politiko in se angažiral tudi za napredek samostojne Slovenije. Med leti 1992–2002 je bil član Državnega sveta R Slovenije in v drugem mandatu tudi njegov podpredsednik. Kljub

velikemu angažiranju na Univerzi se je vključeval v delo na lokalni in mestni ravni in bil desetletja aktivni član in tudi podpredsednik ŽŠK Maribor. Šah je bil namreč njegova velika ljubezen. Ni bil le odličen igralec, pač pa tudi izvrsten organizator številnih domačih in mednarodnih turnirjev. Bil je tudi ustanovni član Društva prijateljev Radia Maribor in eden od pobudnikov za ustanovitev Društva generala Maistra v Mariboru. Kot eden od ustanovnih članov našega društva, v katerem se je izjemno angažiral, je cenil Maistrove vrednote, kot so domoljubje, odločnost, pokončnost, načelnost in poštenost. Društvu je ostal zvest do smrti in s svojim ugledom veliko pripomogel k uveljavljanju Maistrovega duha v javnem in zgodovinskem spominu. Bil je tudi član organizacije ZB za vrednote NOB v Mariboru.

Dr. Avgust Majerič je bil mož velikega duha in širokih obzorij, naš prijatelj in sodelavec, vedno pripravljen na dialog in sodelovanje. Njegov življenjski optimizem, veder značaj, delovna vnema in jasna vizija ostajajo del nepozabnega spomina na naše sodelovanje in prijateljstvo. Imeli smo ga radi, cenili smo njegovo odločnost in znanje, predvsem pa ga spoštovali kot enakega med enakimi. Takšen je vedno hotel biti. Zato ga bomo tudi trajno ohranili v lepem spominu.

Novodobna »béseada*« v knjižnici Grosuplje

Nadja Leban

Res bi lahko tako poimenovali srečanje domačinov, predavatelja, nekaterih članov domoljubnega društva Rudolfa Maistra Grosuplje in ravnateljice ter delavcev knjižnice Grosuplje.

Zgodilo se je nekega deževnega septembrskega dne, kakršnih v letošnjem začetku jeseni žal ni manjkalo. Grosupeljski »maistrovci«, še zlasti predsednik društva Anton Božič, ki je bil hkrati tudi osrednja figura t.i. literarnega večera ali novodobne »béseade«, niso pričakovali tako presenetljivo velike udeležbe.

S tenkočutnim zanimanjem smo prisluhnili prizadevnemu Tonetu, ki nam je približal veliko domoljubno osebnost svoje rodne Štajerske, Antona Krempla, žal neznanega celo med prisotnimi zgodovinarji. Oba, predavatelj in nepozabni, prosvetljeni župnik, namreč izhajata iz

iste »malonedeljske fare«, zato tudi natančno poznavanje zgodovinskih dejstev ni ostalo neopazno.

Anton Krempl je ob svojem cerkvenem poslanstvu veliko pisal in zapustil več rokopisov. Iz njih je razvidna njegova delovna zagnanost; vstajal je namreč ob štirih zjutraj, saj je menil, da je takrat, zarana, »pamet najčistejša«. Posvečal se je zgodovini, slovenskemu jeziku in sploh izobraževanju ter prosvetljevanju naših ljudi. Vse življenje se je boril in trudil za srečo in napredek svojega, kot sam pravi, zanemarjenega naroda. Vse noči je brlela luč v njegovi hiši, ker ga takrat ni nihče motil pri razmišljanju in delovanju. Ali ni torej ta pametni mož, ki je živel in deloval sredi 19. stoletja, predhodnik velikega Rudolfa Maistra in njegovega domoljubja? Da, prav o tem čustvu in pojmu se je spraševal Anton Krempl

in somišljeniki, ki so ga obkrožali. **O domovini in domoljubju!**

In nekatere stvari, ki so bile takrat zapisane, veljajo še danes. Pa se jih zavedamo? Vsekakor premalo!

Kaj je domovina? To ni mesto, kjer se je kdo po naključju rodil, ni kraj, kjer se začasno nahajamo ali uživamo materialne koristi. Kaj je torej domovina? Skupnost prebivalcev, ki jih vežejo obče koristi in enake razmere. Je medsebojna zveza ljudi, meščanov, prijateljev. To je družbena skupnost vlade, postave, prava, dolžnosti in sredstev za pospeševanje splošne in posameznikove sreče ter blagostanja.

Opisano je torej bila v razmišljanju naših vrlih mož 19. stoletja domovina. In kaj je bilo po njegovem domoljubju? To je iskreno prizadevanje za napredovanje vsega, kar domovini prinaša srečo in varnost. V njej naj bi vsak prebivalec sveto izpolnjeval svoje obveznosti. Katere so to? Zmernost do sebe, pravičnost do svojih ljudi in pobožnost do Boga.

Da, tako so razmišljali nekoč. Je danes drugače? Se zavedamo svoje domovine, jo dovolj spoštujemo, smo pravični do sebe in drugih?

Ali domoljubje še obstaja in v kolikšni meri? So nam takšni pozitivni zgledi v preteklosti, kot je bil Anton Krempl in njegovi somišljeniki, ter kasneje sodobniki, novodobni vodniki?

O vsem tem je tekla živahna debata po koncu dobro zasnovanega in izpeljanega Božičevega predavanja. Ob zakuski je bila izrečena marsikatera lepa in spodbudna misel ter čisto na koncu ugotovitev, da so takšna srečanja poučna, združevalna in zaželena.

Zato naj končam s stavkom: Kmalu se spet dobimo, v knjižnici Grosuplje, seveda!

* Béseade so bile organizirane sredi 60. let 19. stoletja.

Člani kamniškega Društva general Maister na Koroškem

Marjeta Humar

Društvo general Maister Kamnik je 23. septembra za svoje člane in prijatelje pripravilo strokovno ekskurzijo na avstrijsko Koroško, v kraje, kjer so potekali po prvi svetovni vojni boji za pripojitev Koroške k novoustanovljeni državi SHS.

Takšne ekskurzije so že tradicionalne. Upravni odbor Društva general Maister pod vodstvom predsednika Ivana Sekavčnika zmeraj pripravi bogato vsebino, zato se jih člani radi udeležujemo.

V Avstrijo smo vstopili na Jezerskem. Na poti proti Velikovcu smo se spomnili nekaterih osebnosti, ki so živele tu in so povezane s Kamnikom. Na Obirskem je dolgo časa živel koroški čedermac Tomaž Holmar. Njegov rod izhaja iz Vodice nad Kamnikom. To je bil duhovnik, ki je zavestno gojil govorno in peto slovensko besedo v cerkvi in zunaj nje. Sam je rad pripovedoval, kako je prišel na Obirsko. Prej je bil duhovnik v osrednjem delu Koroške. Neko jutro ga je nekdo nemško pozdravil. On pa mu je odgovoril z »dobro jutro«. Nemčurji so ga tožili škofu v Celovcu. Ta mu je rekel, naj

se izgovori, da se je zmotil. Tega ni hotel. Po vsakem takem dogodku in vsaki udarnejši slovenski pridigi so ga premestili bližje slovenski meji, goram. Na koncu je rekel: »Zdaj me lahko vržejo samo še čez hribe.«

Pri Holmarju je bila dolga leta kuharica Milka Hartmanova, znana koroška pesnica. Pred leti, ko je Liro vodil Samo Vremšak, je zbor pel njene pesmi. Pesnica pa je prisostvovala koncertu, ki je bil v avli Srednješolskega centra Rudolfa Maistra.

Na Koroškem je živela in ustvarjala tudi pisateljica in kulturna organizatorica Anita Hudl (1946–2012), doma iz Kamnika (Anica Debevec). Prizadeto je doživljala položaj slovensčine in Slovencev na avstrijskem Koroškem. V njen spomin smo prebrali kratek odlomek iz črtice Kako sem doživela prave dame, v katerem je prikazana vindišarska govorica, za katero je značilna pogosta raba nemških popačenk.

Koroška slovenska kultura ima dolgo zgodovino. Med drugimi so jo že od 16. stoletja utemeljevali t. i. bukovniki, o katerih smo med vožnjo spregovorili nekaj besed, pa vendar

le je na avstrijskem Koroškem malo vidno, da tu živijo Slovenci. O tem pričajo tudi maloštevilni slovenski zapisi imen vasi in sploh slovenski napisi v krajih, kjer smo se vozili.

Najprej smo se ustavili v Velikovcu pri grobu in spomeniku padlim slovenskim prostovoljcem in njihovim nasprotnikom avstrijskim vojakom. Slovenski prostovoljci so pod vodstvom nadporočnika Franja Malgaja, ki je v bojih na Koroškem padel, leta 1918 zavzeli Mežiško dolino, Dravograd, Pliberk, Velikovec, Labot in Št. Pavel. Če bi narodna vlada v Ljubljani razumela, za kaj se bojujejo Rudolf Maister, Franjo Malgaj, Alfred Lavrič in drugi, pravočasno poslala vojaško pomoč in se v mednarodnih diplomatskih stikih bolj zavzela za slovensko ozemlje, bi verjetno večji del Koroške ostal slovenski.

Iz Velikovca smo nadaljevali pot do Gosposvetskega polja in Gospe svete, kjer smo si pod strokovnim vodstvom ogledali veličastno gotško cerkev. Potem smo se ustavili v Celovcu, kjer smo v razkošni baročni dvorani grbov v deželni hiši občudovali Knežji kamen in grbe knezov in plemiških družin. Resnično veličastno! Na sprehodu po Novem in Starem trgu smo se ob kipu poklonili Mariji Tereziji, cesarici Svetega rimskega cesarstva, ki je v svoji štiridesetletni vladavini z različnimi ukrepi vplivala tudi na boljše življenje naših prednikov.

Po kosilu na obrobju Celovca smo se peljali skozi vasi Škofiče, Rožek, Št. Jakob v Rožu, Bistrica v Rožu. V Št. Jakobu smo si ogledali spomenik borcem za severno mejo, v Bistrici v Rožu pa Goršetovo galerijo na prostem, kjer so predstavljeni pomembni Korošci: Ožbalt Gutsman, Anton

Janežič, Matija Majar Ziljski, Anton Martin Slomšek, Fran Eller, Prežihov Voranc, Luka Kramolc, Valentin Inzko in drugi. Spomnili pa smo se tudi Sketove Miklove Zale. Zgodba sega v 15. stoletje, v čas bojev proti Turkom, po drugi strani pa jo lahko razumemo kot večni boj Korošcev za svoj jezik in kulturo.

Pred povratkom v Kamnik smo obiskali še Borovlje, ki so mesto od leta

1930. Njihov razvoj temelji na puškarstvu, ki se je razvilo iz kovačnic. Tu smo si ogledali puškarski in lovski muzej.

Zanimivo je dejstvo, da iz Koroške izhajajo pomembni slovenski kulturniki, jezikoslovci, tudi politiki, da je bila tam leta 1851 ustanovljena Mohorjeva družba, ki je bila v preteklosti stebler slovenske kulture na celotnem slovenskem ozemlju, ven-

dar se delež slovensko govorečih na avstrijskem Koroškem vztrajno manjša.

S članstvom v Evropski uniji in samostojnostjo Slovenije je povezovanje z avstrijskimi Korošci lažje. Namen ekskurzije je bil spoznati deželo onstran meje in njene ljudi. To je v enem dnevu težko, zato se bomo še vračali – tudi zaradi podpore Slovincem na avstrijskem Koroškem.

Skupno spominjanje je živeta sprava

Rudolf Pfajfar

V petek, 6. oktobra 2017, se je Zveza društev general Maister v Velikovcu na avstrijskem Koroškem udeležila slovesnosti, na kateri smo se poklonili spominu na vse žrtve plebiscitnih bojev.

Na slovesnosti je spregovoril tudi generalni sekretar ZDGM Rudolf Pfajfar. Slovesnost je potekala pod geslom »Skupno spominjanje je živeta sprava« in »Umrli so v veri za svojo domovino, ker politika sporov ni rešila na miren način«. Ob kulturnem programu je prireditelj izzvenela v duhu dobrih sosedskih odnosov med obema narodoma in sprave ter pozivov, da je treba preseči vse, kar je obe skupnosti delilo dolga leta.

Delovno srečanje KODVOSA z ministrico Andrejo Katič

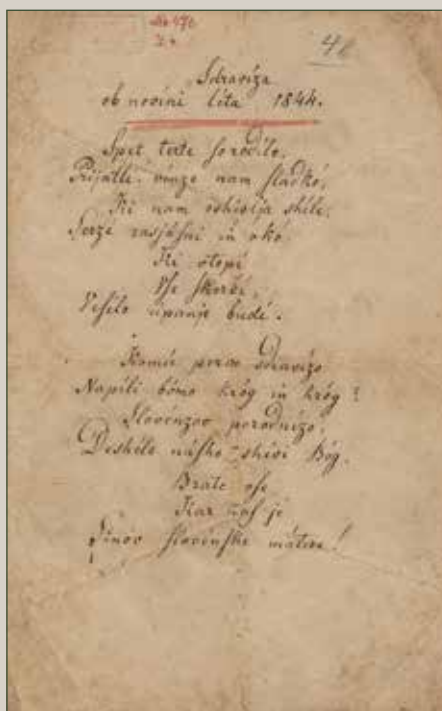

Predstavniki KODVOS smo se v torek, 18. julija 2017, odzvali povabilu na delovno srečanje z ministrico za obrambo RS go. Andrejo Katič. Zvezo društev general Maister sta predstavljala njen predsednik mag. Milan Lovrenčič in generalni sekretar Rudolf Pfajfar.

Prepevanja himne v Parlamentu

Kot sem že omenil pred dobriga pol leta, ko sem bil povprašan za mnenje pri podobnem vprašanju glede predvajanja državne himne ob koncih rednega sporeda na nacionalnih radijskih in televizijskih programih, znova poudarjam, da je državna himna ob grbu in zastavi glavni simbol državnosti, pod katerim se prepoznajo, poenotijo in navzven predstavijo prav vsi državljani Republike Slovenije. Državne himne so zgodovinsko gledano vselej napevi, namenjeni skupinskemu, množičnemu prepevanju, ki dviga duha, budi čut domoljubja, zavest pripadnosti in tudi čaščenja nečesa, kar je brez zrna dvoma sprejeto kot najvišja skupna vrednota. Zato mora biti besedilo himne predmet najširšega soglasja vseh državljanov, napev pa jasno prepoznaven in ne pretežak za prepevanje, saj so himne name-

njene za množično prepevanje. V primeru naše himne besedilo nedvomno govori o najvišjih etičnih, tako rekoč univerzalnih vrednotah

bivanja in sobivanja, napev pa je tako preprost, da je za nekatere čistune že kar preveč »poskočniški«. Dejanje prepevanja himne se resnično uresniči šele, ko je vsakdo v njem aktivno udeležen, ko jo sam prepeva. Nobeno prepevanje himne ni dogodek, ki bi bil izpostavljen kritičnemu ušesu stroke ali bi se ocenjevala bodisi posluš bodisi celo muzikalnost, je le dejanje, ko se poetimo »v en glas«, ker v to, kar prepevamo, vsi tudi verjamemo. Zato zagovarjam mnenje, da bi bilo prepevanje državne himne naših poslancev ne le zelo dobrodošlo, ampak celo izjemno primerno ter v vseh pogledih državniško dejanje. Da bi se izognili morebitnim osebnim zaganjam, pa svetujem krajši, največ enotedenski trening z izkušnim, a hkrati strpnim in dobrodušnim pevovodjem.

Igor Krivokapič

Slovenski šport, košarka in domoljubje

Marjan Farič

Vušesih še vedno odzvanja prelepa melodija slovenske himne iz grl naših košarkarjev in šestisočglave množice slovenskih navijačev na finalni tekmi evropskega košarkarskega prvenstva. Pred očmi je še vedno slika navijaških tribun sredi turškega Carigrada z ogromno slovensko zastavo, z množico manjših belo-modro-rdečih zastav s slovenskim grbom ter zvenom Avsenikove glasbe. Ob doseženem zgodovinskem uspehu še vedno podoživljamo izraze nacionalnega ponosa košarkarjev, brezštevilne izraze domoljubnih čustev navijačev v Carigradu in vseh nas tu doma, ki smo verjeli v naše košarkarje, v njihov moštveni duh in zavezanost Slove-

niji. Kot je bilo poudarjeno mnogo-krat v teh dneh, igrala in zmagala je ekipa. Individualizem se je umaknil kolektivnemu duhu, brezkompromisni borbi za preprost, a jasen skupni cilj, za zmago Slovenije, manj zase, za svojo lastno promocijo in koristi. Biti Slovenec v teh dneh je lepo! Prepoznavnost in zanimanje za Slovenijo v svetu je hipoma poskočilo, za kar se imamo zahvaliti predvsem temu izjemnemu športnemu dosežku.

Vendar, če gre v teh, navdiha polnih dneh predvsem za košarko, nas nacionalni ponos in podobna domoljubna čustva prevevajo tudi ob drugih športnih dogodkih in tekmovanjih na mednarodni ravni z vrhunskimi

dosežki naših športnic in športnikov. Če je domoljubje pomemben element izražanja pripadnosti naciji in državi, pri tem v zvezi s športom neizogibno trčimo na razmislek o njegovi vsebini: motivacija športnikov, njihovo odrekanje in garanje za dosego uspehov se na mednarodni ravni navzven zrcali predvsem skozi promocijo države, za katero nastopajo, njihov uspeh pa navznoter hipoma postane združevalna identifikacijska točka celotne nacije, ki je preko skupnega uspeha zlahka sposobna potlačiti vsa razhajanja in medsebojne zamere. A kako potem, ko učinek te evforije splahni? Je naše domoljubje še vedno tako, kot v trenutku kolektivnega delirija

Mineva 30 let od postavitve osrednjega Maistrovega spomenika v Mariboru

Domovinsko društvo generala Rudolfa Maistra Maribor je 10. oktobra izvedlo spominsko slovesnost ob 30-letnici postavitve osrednjega Maistrovega spomenika v Mariboru. 10. oktobra leta 1987 so namreč na trgu pred Prvo gimnazijo postavili kip generala in pesnika Rudolfa Maistra (1874-1934), ki ga je oblikovala mariborska kiparka Vlasta Zorko. Kip generala v koraku, ko jemlje sulico iz toka, so postavili na takratnem Leninovem trgu. Po postavitvi spomenika so ga preimenovali v Trg generala Maistra, nekateri ga imenujejo tudi Maistrov trg. Zmago Porekar, zadnji predsednik Zveze borcev-prostovoljcev za severno mejo, je takrat povedal »Svojemu ljubemu generalu smo končno postavili spomenik, ki smo ga želeli videti še pred svojo smrtjo.«.

Kot pojasnjujejo v Domovinskem društvu generala Rudolfa Maistra

Maribor, so se že v času Maistrovega življenja vrstile pobude za postavitve spomenika človeku, ki je priboril našo severno mejo in ohranil Maribor slovenski. Toda zaradi ideoloških ovir in izrazite človeške zavisti je bilo čaščenje Maistrovega kulta za tedanja politiko moteče in zato nesprejemljivo. »Mariborska politika spomenika ni hotela vse do leta 1987, ko je pod pritiskom medijev, Maistrovih borcev, predvsem pa študentskih zahtev morala popustiti,« je za STA povedal predsednik društva Aleš Arih. Po njegovih ocenah je prav, da se na ustrezen način obeleži spomin na tega človeka. »Pomen Maistra prihaja vedno bolj v ospredje, saj smo mnogi prepričani, da potrebujemo novodobnega Maistra, seveda brez sablje, pač pa z vrednotami, ki so ga krasile. Te pa danes še kako pogrešamo,« je povedal.

Na pobudo Zveze društev general Maister bodo letos ponovno začeli podeljevati spominska prizna-

nja generala Rudolfa Maistra. V skladu z dogovorom med županoma se bodo ta podeljevala izmenično v Kamniku in Mariboru, s čimer so tudi simbolično povezali rojstni kraj in kraj delovanja tega borca za severno mejo. V Mariboru bo novembra 2018 potekala tudi državna proslava ob dnevu Rudolfa Maistra, s katero bodo obeležili 100. obletnico njegovih akcij. Od leta 2005 namreč obeležujemo 23. november - dan Rudolfa Maistra kot državni praznik, ki pa ni dela prost dan.

In da ne pozabimo: general Rudolf Maister - Vojanov, ki se je rodil 29. marca 1874 v Kamniku, je v letih 1918-1919 s svojo vojsko preprečil, da bi Maribor in štajersko Podravje priključili Nemški Avstriji. Umrl je leta 1934 na Uncu pri Rakeku, pokopan pa je v Mariboru.

(povzeto po STA)

zmage? Smo sposobni na enak način ponotranjiti vsa domoljubna čustva in jih z enako zavzetostjo izraziti tudi ob državnih praznikih ali celo v vsakdanjem življenju?

Domoljubje ni ekskluzivna pravica nobene družbene skupine, stranke ali socialnega sloja, posamezne športne panoge, trenutka zmage, poraza, določenega dne, domoljubje trajno pripada celotnemu narodu. In če nam je dovoljen odmik od športa, Slovenija ni samo ena najlepših dežel na svetu, slovenska nacija poleg športnikov premore silovite ustvarjalne potenciale znanstvenikov, umetnikov, gospodarstvenikov, ki prav tako nosijo ime Slovenije v svet. Kot se je izkazalo že nešteto krat, največje bogastvo te države so prav ljudje in njihovo domoljubje, njihov ponos, da so Slovenci, pa najsi pri tem gre v mnogih primerih za drugo ali tretjo generacijo priseljencev ali celo naturalizirane državljane. Vlaganje v ljudi in v razvoj njihovih potencialov se vedno obrestuje!

In če preko športa posežemo v slovensko realnost: sodobni čas terja mobilizacijo vseh potencialov slovenske družbe, s tem pa aktivni odziv na vedno bolj prisotno erozijo državljske zavesti in pomanjkanje zavedanja o naši lastni identiteti,

kdo in kaj smo, ter predvsem kaj želimo. Brezobzirno uveljavljanje osebnih ali parcialnih interesov ozkih družbenih skupin, boj vseh proti vsem za svoj dobiček je za občutek povezanosti in pripadnosti neki skupnosti pogubno. Biti domoljub le, kolikor je to prikladno in le za dosego osebnih koristi, je napačno. Domoljubje je danes pri mnogih postala le dobro vnovčljiva valuta, ki jo potrebujejo za dosego zelenih političnih ali ekonomskih ciljev. Zloraba domoljubja je prav na tej točki razgalila svoje uničujoče posledice. Brez notranje kohezije, katere osnovni gradnik je domoljubje, postajamo kot družba ranljivi.

Prav šport in njegovi dosežki, kot je tudi zlata medalja košarkarjev na evropskem prvenstvu, nam pomagajo presegati te dvome, pomagajo osmisлити in okrepiti državljsko zavest. Tudi slovenski politični in družbeni vsakdan mora biti, izhajajoč iz standardov, ki jih postavlja ta košarkarska ekipa, namenjen brezkompromisni borbi za preprost, a jasen skupni cilj, za zmago Slovenije, za blaginjo vseh, manj zase, za svojo lastno promocijo in koristi. Zato si želimo še podobnih uspehov, ki bodo promovirali Slovenijo kot uspešno in moderno družbo, Slovence pa kot

sposobne in napredne ljudi, ki se ne ustrašijo največjih mednarodnih izzivov. Verjamemo, da se bomo iz tega kot družba nekaj naučili in da nam bo ta zmaga dala novega poleta na vseh področjih.

Zveza društev general Maister Slovenije in Prekmursko društvo general Maister se kot domoljubni organizaciji civilne družbe našim košarkarjem zahvalujeta za izkazano državljsko zavest in domoljubje in jim ob tem velikem uspehu iskreno čestitata.

Izročeni tripartitni Dogovor o podeljevanju spominskih priznanj generala Maistra

V torek 19. septembra 2017 je bil na svečan način izročeni tripartitni Dogovor o podeljevanju spominskih priznanj generala Rudolfa Maistra v Mestni občini Maribor županu Andreju Frištravcu. Do sedaj smo vsako leto na državni praznik ob dnevu generala Rudolfa Maistra priznanja podeljevali v občini Kamniku, s podpisom tega dogovora pa jih bomo izmenično podeljevali tudi v Mestni občini Maribor.

Novi podpisani dogovor bomo 27.9.2017 slovesno izročili tudi županu občine Kamnik Marjanu Šarcu.

Slovesnosti ob dnevu spomina

KoDVOS je pripravil komemorativne slovesnosti ob Dnevu spomina na mrtve na Ljubljanskih Žalah. Delegacije so položile vence pri Kostnici žrtev 1. svetovne vojne, v Spominskem parku borcev in talcev, Gramozni jami in pri Spomeniku padlim v vojni za Slovenijo 91.

V spominskem parku padlih borcev in talcev je bila krajša slovesnost, ki jo je organizirala ZZB-zvNOBS. Zbrane je nagovoril župan MO Ljubljane Zoran Jankovič. Sodelovali so tudi prapori članic KoDVOSa. Pri spomeniku padlim v vojni za Slovenijo 91 sta se pridružili ministrici za obrambo in za notranje zadeve z delegacijama, ki sta položili venca k spomeniku. Po polaganju vencev je bila kratka slovesnost, ki sta jo organizirala ZVVS in ZPVDS. Besedo spomina je spregovorila ministrica za obrambo Andreja Katič. Pri spomeniku so bili prisotni prapori SV, Policije, članic KoDVOS ter MSNZ v ONZ in MSNZ v TO.

Pri vseh spominskih obeležjih sta bila prisotna Gardna četa SV in Policijski orkester.

na mrtve na Ljubljanskih Žalah

Trdna naložba.

Triglav Nepremičnine

Delniški podsklad Triglav Nepremičnine je podsklad Krovnega sklada Triglav vzajemni skladi, ki ga upravlja družba Triglav Skladi, d. o. o., Slovenska 54, Ljubljana. Prospekt Krovnega sklada Triglav vzajemni skladi in Ključni podatki za vlagatelje so v slovenskem jeziku vlagateljem brezplačno na voljo na vseh vpisnih mestih družbe za upravljanje in na spletni strani www.triglavskladi.si. Podatki o gibanju vrednosti enote premoženja podsklada so objavljeni v časopisih Finance, Delo, Dnevnik in Večer. Vrednost enote premoženja sklada niha, zato donosi v preteklosti ne zagotavljajo donosov v prihodnosti.

Z vami do cilja.

080 10 19

www.triglavskladi.si